

IZMEĐU KULTURA

PEDAGOŠKE VJEŽBE I RADIONICE INTERKULTURNOG
OBRAZOVANJA

*„PREKOGRAIČNA REGIJA
- GDJE RIJEKE SPAJAJU, A NE RAZDVAJAJU“*

PRIRUČNIK ZA UČITELJE

Izdavač:

Nansen dijalog centar
Cvjetkova 32, Osijek
Za izdavača: Igor Đorđević

Priručnik napisali:

Galambos Attila
Koska Éva
Marina Matoković
Anđa Puljević

Urednica:

Sandra Marijanović

Tisak: Studio HS Internet d.o.o, Osijek

Naklada: 35 komada

Sva prava pridržava izdavač.

Prilikom korištenja materijala iz ovog priručnika molimo navedite izvor.

Tiskanje priručnika omogućeno je kroz projekt TEACH koji je financiran sredstvima Interreg programa Europskog fonda za regionalni razvoj Mađarska – Hrvatska. Projekt je sufinancirao Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Ovaj priručnik proizveden je uz financijsku pomoć Europske unije. Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Nansen dijalog centra i ni pod kojim uvjetima ne odražava stav Europske unije i/ili Upravljačkog tijela.

SADRŽAJ

UVOD.....	1
UVODNE VJEBE.....	5
VJEŽBE ZA KONCENTRACIJU I MOTIVACIJU.....	8
IDENTITET.....	9
OBITELJSKA POVIJEST.....	13
KOMUNIKACIJA.....	15
AKTIVNO SLUŠANJE.....	18
GRUPA.....	21
SURADNJA I TIMSKI RAD.....	23
STEREOTIPI I PREDRASUDE.....	25
DISKRIMINACIJA.....	30
UVAŽAVANJE RAZLIČITOSTI.....	35
KREATIVNO RJEŠAVANJE SUKOBA.....	38
MEDIJSKA PISMENOST.....	40
MINI PROJEKT U ŠKOLAMA.....	43
MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA DIGITALNIH ALATA.....	52
DIGITALNI ALATI.....	54
IZRADA SADRAJA.....	57
NASTAVNI PLANOVI.....	61

Dragi nastavnici, edukatori i čitatelji,

zadovoljstvo nam je predstaviti priručnik nastao u suradnji 8 osnovnih i srednjih škola iz Mađarske i Hrvatske kao jedan od glavnih rezultata projekta Transcultural Education Alliance u Hrvatskoj i Mađarskoj (TEACH), financiranog iz programa EU Interreg Mađarska-Hrvatska. TEACH je bio dvogodišnji projekt čiji je primarni fokus bio razvoj i provedba interkulturalnih obrazovnih aktivnosti za učenike, koji je razvio novi, inovativni pristup i metodologiju za ovo područje. Projekt je započeo 2020. godine i suočio se s izazovom pandemije Covida19, ali je uspješno proveo sve zacrtane aktivnosti i postigao brojne rezultate.

Partneri projekta TEACH ističu važnost interkulturalnog obrazovanja u školama današnje i buduće Europske unije. Ove obrazovne aktivnosti mogu donijeti prijeko potrebno učenje, razumijevanje i prihvaćanje različitosti te pomoći u ublažavanju sukoba i podjela u školama i zajednicama.

Obrazovanje mladih generacija i njihova priprema za život u kulturno raznolikom društvu podrazumijeva potrebu osposobljavanja nastavnika za odgovarajuće vještine, razvoj novih metodologija i alata za poučavanje (uključujući digitalne) te povezivanje i suradnju sa zainteresiranim dionicima zajednice. Projekt je rezultirao sa dva online tečaja i seminara za nastavnike: prvi je "Teorija i praksa interkulturalnog obrazovanja", gdje razrađujemo polazišta o tome zašto je bitno imati ove aktivnosti i programe u školama danas. Ukratko, svaka dobra škola je interkulturalna škola – ona koja čuva vrijednosti poput jednakosti, različitosti, poštovanja osobnog identiteta, kritičkog mišljenja i bori se protiv predrasuda, stereotipa i diskriminacije. Drugi dio ovog materijala ima za cilj pružiti učiteljima praktične alate, teme i radionice koje mogu koristiti u svojim svakodnevnom radu s učenicima. Drugo, razvili smo seminar o tome kako koristiti digitalne tehnologije u interkulturalnom podučavanju i proširili se na digitalni prostor. Promišljali smo o digitalnim alatima koji će biti korisni i praktični s navedenim temama. Više od 20 učitelja završilo je ovu edukaciju, te sada imamo lako dostupne materijale koje drugi zainteresirani mogu koristiti putem ovog priručnika i online u našim video tečajevima.

Ovaj priručnik donosi praktično znanje i iskustvo provjereno u okruženju multikulturalnih učionica Mađarske i Hrvatske. Savjetujemo vam da promislite o svojoj specifičnoj grupi učenika i prilagodite program koji će im koristiti. Kombinirajte pedagoške radionice s ueničkim istraživanjem vlastitog identiteta, povijesti i zajednice. Dajte učenicima prostor za razmjenu ideja i oblikovanje zajedničkih aktivnosti o temama koje ih najviše zanimaju .

Mnoge etničke, društvene i vjerske skupine dio su našeg društva. U kontekstu sve veće raznolikosti u našoj zajednici, škole imaju važnu ulogu. Interkulturalno obrazovanje odgovor je na različitost u razredu s ciljem da se nadiđe pasivni suživot kako bi se postigao održivi način zajedničkog života u multikulturalnim društvima kroz stvaranje razumijevanja, poštovanja i produktivnog dijaloga između različitih grupa. Mislimo da je interkulturalno obrazovanje vrijedno za sve učenike jer im daje vještine za participaciju u sve raznolikijem društvu. Ova vrsta obrazovanje može značajno doprinijeti zajednicama kroz programe koji potiču dijalog između učenika različitih kultura, uvjerenja, religija i individualnih osobina. Edukacijom se može odrediti smjer učenja, međusobnog razumijevanja i stvaranja načela suživota temeljenog na toleranciji i poštivanju drugih.

Na kraju želimo zahvaliti svim školama i učiteljima, ostalim partnerima i podupirateljima koji su nam pomogli u provedbi ovih izvannastavnih aktivnosti. Želimo zahvaliti svim našim kolegama i suradnicima koji su zajedno s nama učinili projekt TEACH korak prema skladnom svijetu u kojem želimo živjeti.

Igor Đorđević, project manager, Nansen Dialogue Centre
Andras Nyrjati, coordinator, Power of Humanity Foundation

Autori:
Galambos Attila
Koska Éva
Marina Matoković
Anđa Puljević

Urednik: Sandra Marijanović

ŠKOLE SUDIONICE PROJEKTA:

HRVATSKA

Osnovna škola Dalj , Dalj

OŠ Frana Krste Frankopana,
Osijek

Škola primijenjene
umjetnosti i dizajna Osijek

Graditeljsko-geodetska škola
Osijek

MAĐARSKA

Cserepka Iskola

Gödrei Körzeti
Általános Iskola

Hetvehelyi Általános Iskola

József Nádor GSZI Pécs

ŠTO JE RADIONICA?

Riječ radionica u korijenu ima riječ RAD što pretpostavlja proces, nastajanje, tijek, prostor u kojem se nešto radi.

Tako je i pedagoška radionica posebna metoda rada kod koje naglasak stavljamo na proces i način rada.

Cilj svake radionice je usmjeravanje zajedničkom radu. Osnovno obilježje svake radionice je to da podrazumijeva osobno i aktivno zalaganje svakog sudionika/ce i ne dopušta nezainteresiranost i odbijanje angažmana.

PREMA CILJU RAZLIKUJEMO:

1. Kreativne radionice – osnovni cilj je poticanje i razvijanje stvaralačkog mišljenja i izražavanja (pr. dramske, poetske, likovne...)

2. Edukativne radionice – osnovni cilj stjecanje znanja u najširem smislu

Preporučeno vrijeme trajanja jedne radionice sastavljene od nekoliko aktivnosti je 1,5 do 2 sata.

Pravila se donose na početku grupnog rada, zajednički, time postaju pravila svih članova.

Pravila su oblikovana tako da opisuju jasna poželjna ponašanja, a ne nepoželjna ponašanja. Moraju biti jasne i posljedice njihovog nepridržavanja.

Radionica mora imati vrlo jasan i unaprijed definiran plan – scenarij. O dobrom scenariju ovisi uspjeh radionice.

Bit scenarija čine strukturirane aktivnosti koje nastaju kao rezultat konkretnog zahtjeva koji uvodi voditelj radionice, a objedinjene su oko jedne teme.

Scenarij preko konkretnih zahtjeva usmjerava osobni angažman sudionika. Važno je da potiče kooperaciju, a ne takmičenje i diskriminaciju.

Scenarijem treba precizno naznačiti predviđene oblike tj. tehnike grupnog rada.

Na kraju radionice je dobro čuti povratnu informaciju o osjećajima koji su se razvili tijekom susreta. I to se, naravno, može napraviti na različite načine – od barometra raspoloženja preko digitalnih alata do odgovaranja na pitanja. Bitno je da je anonimno i da se sudionici osjećaju slobodnima iznijeti svoje mišljenje.

CILJ

- Prepoznati radionički način rada kao primjeren za postizanje ciljeva
- Iznijeti očekivanja, nade i osjećaje na početku radionice
- Aktivirati mišljenje sudionika i aktivno ih uključiti
- Motivirati sudionike

KADA

- Na početku susreta, nakon pozdrava i uvodne riječi voditelja
- U procesu pripreme aktivnosti

ZAŠTO

- Radi oblikovanja svojih osjećaja u riječi i izrazi
- Radi samoprocjene sudionika i povratne informacije voditelju
- Učenje o interkulturalnosti treba biti proces, a radionica je način rada koji je procesno orijentiran

TEMATSKÉ RADIONICE KOJE PREPORUČUJEMO I OPISUJEMO U OVOM PRIRUČNIKU SU:

- Uvodne vježbe i vježbe za koncentraciju i motivaciju
- Identitet 1 i 2
- Obiteljska povijest
- Komunikacija
- Aktivno slušanje
- Grupa
- Suradnja i timski rad
- Stereotipi i predrasude 1 i 2
- Diskriminacija 1 i 2
- Uvažavanje različitosti
- Kreativno rješavanje sukoba
- Medijska pismenost

UVODNE VJEŽBE I VJEŽBE ZA KONCENTRACIJU I MOTIVACIJU

CILJ

Fokusiranje na temu rada,
koncentracija za izvođenje
vježbe

KADA

Kao uvod u temu prije ozbiljnih
i zahtjevnih vježbi

ZAŠTO

Zbog motivacije i suradnje na
radionici

UVODNE VJEŽBE

NIJE DA SE HVALIM...

Ovo je jedna vrlo jednostavna vježba, ali stvara osjećaj samopouzdanja i povećava vjeru u samoga sebe. Voditelj zamoli sudionike da kratko razmisle u čemu su posebno dobri, što dobro rade ili da se prisjete nekog nedavno uspjeha. Sudionici zatim redom ustanu i kažu: 'Nije da se hvalim, ali...' i istaknu svoju osobinu ili uspjeh. Nakon svake pohvale ostali sudionici plješću. To može biti neki vrlo jednostavan ili mali uspjeh – naspavao sam se, napisao sam zadaću, dobio sam dobru ocjenu, pročitao sam lektiru, upoznao sam novog prijatelja, dao sam gol, pomogao sam mami oprati suđe. Bilo što. Ono što se primjećuje kod prve takve vježbe je da djeca i mladi teško govore o svojim dobrim osobinama i svojim uspjesima. Obično kažu da se nemaju čime pohvaliti, zato uvijek voditelj prvi kaže svoju 'pohvalu' i kada vide da je to nešto jednostavno i uobičajeno, vrlo brzo pronađu pohvalu za sebe. Poslije bude dana da oni sami, tijekom obične nastave, pokrenu 'Nije da se hvalim...' jer osjećaju želju i potrebu nešto podijeliti. To stvarno stvara odlično raspoloženje, a kod djece i mladih povećava samopouzdanje i spoznaju da su u nečemu dobri.

GOVOR STISNUTIH USNICA

Za stvaranje veseloga ozračja i podizanje energije grupe možete provesti ovu kratku vježbu čiji je cilj stvaranje veseloga ozračja i podizanje energije grupe. Sudionici stisnutim usnicama pokušavaju izgovoriti rečenicu kojom opisuju što su danas jeli ili pili ili koju su ocjenu dobili. Vježbu možete provesti u bilo kojem trenutku tijekom rada, a očekujte smijeh i zabavu!

GENERAL SMIJEŠNOG HODA

Ovo je još jedna aktivnost za stvaranje dobrog raspoloženja, ali i za razgibavanje. Svatko u skupini smisli neki smiješan hod, pokaže ga ostalima i svi ga ponavljaju. Dobra zabava zajamčena.

BAROMETAR RASPOLOŽENJA

Tijekom radionice nije loše pratiti raspoloženje grupe. To se može napraviti vrlo jednostavno, a sudionicima će podići raspoloženje i potaknuti ih na promišljanje o sebi i svojim osjećajima tijekom susreta. Na papiru ili na bijeloj ploči pripreme se crteži ili fotografije različitih vremenskih prilika, a svaki sudionik na samoljepljivi papirić na početku susreta napiše svoje ime te ga lijepi uz prikaz vremenske prilike koja je u skladu s osjećajima – oblačno bi bilo tužno, tmurno; sunčano – vedro i radosno; munje i gromovi – bijesno, ljutito; vjetrovito – uznemireno i slično. Tijekom susreta voditelj može nekoliko puta pozvati sudionike da promijene svoj barometar raspoloženja ili to oni mogu sami učiniti kada osjete promjenu ili želju. Papirić sa svojim imenom jednostavno prebace uz odgovorajuću vremensku priliku.

VJEŽBE ZA KONCENTRACIJU I MOTIVACIJU

ZAPAŽANJE

Vježba koncentracije i usredotočenosti. Sudionici se podjele u dvije grupe koje stoje u krugu (dva kruga), a jedan sudionik/ca je u sredini. Na početku vježbe svi iz kruga ga/ju dobro promotre te zatvaraju oči, a osoba iz sredine mijenja na sebi što više stvari. Kada ostali otvore oči trebaju prepoznati promjene.

KAKO STE DANAS , SUSJEDE

Vježba koncentracije, podizanja energije. Sudionici sjede u krugu. Netko započinje pitajući osobu sa svoje lijeve strane „Kako ste danas susjede?“. Ukoliko je odgovor „Dobro.“ svi se pomiču jedno mjesto udesno, a ako je „Loše.“ jedno mjesto ulijevo i ako je „Onako.“ ostaju na mjestu. MAGNET Vježba koncentracije, podizanja energije, ali isto tako i pripadanja i nepripadanja, pronalaženja svojih grupa. Sudionici/e se slobodno kreću u prostoru i na znak voditelja spajaju određene dijelove tijela – spoji dva lijeva palca ruke, spoji četiri desna koljena, spoji pet lakata, spoji dva nosa... Razgovarati s onima koji su ostali nespojeni u jednom dijelu vježbe: kako ste išli u spajanje?

POZDRAVLJANJE U RAZLIČITIM KULTURAMA

Sudionici izvuku papirić s načinom pozdravljanja i određeno vrijeme čine to što piše na papiru: POZDRAVI SE GRLJENJEM I LJUBLJENJEM DVA PUTA U OBRAZE. POZDRAVI SE GRLJENJEM I LJUBLJENJEM TRI PUTA U OBRAZE. POZDRAVI SE GRLJENJEM I LJUBLJENJEM ČETIRI PUTA U OBRAZE. POZDRAVI SE STAVLJANJEM RUKU U POLOŽAJ ZA MOLITVU I KLANJANJE. POZDRAVI SE TRLJANJEM NOSEVA. POZDRAVI SE JAKO TOPLIM, VELIKIM ZAGRLJAJEM. POZDRAVI SE JAKIM STISKOM RUKE. POZDRAVI SE LAGANIM STISKOM RUKE, Odstupajući dva koraka od osobe. POZDRAVI SE LAGANIM NAKLONOM GLAVE POZDRAVI SE GRLJENJEM I TAPŠANJEM PO RAMENIMA. Razgovor u krugu: Kako se inače pozdravljate. Pozdravi se s nekim na svoj način. Kako se osjećaš? Znaš li tko se pozdravlja na način koji ste vi to sada činili? Jesu li vam pozdravipoznati? Kako ste se osjećali? Opiši razliku u osjećajima između svog pozdrava i današnjeg pozdrava iz zadatka!

IDENTITET 1

CILJ

Razvijanje pozitivne slike o sebi i svijesti o sebi razvijanje osjećaja vlastite vrijednosti i ljudskog dostojanstva upoznavanje članova skupine i njihovih različitih interesa

KADA

Na početku učenja o interkulturalnosti na početku susreta kod upoznavanja U bilo kojem trenutku kada je potrebno osvijestiti vlastiti identitet

ZAŠTO

U zajednicama punim različitosti dobro je prvo upoznavati sebe kako bismo krenuli u upoznavanje i razumijevanje drugih radi poticanja empatije i komunikacije

SLIKA KOJA ME OPISUJE

Vježba koju možemo provesti na početku susreta, kao oblik predstavljanja sudionika, bez obzira poznaju li se oni od ranije ili ne. Uvijek se može otkriti nešto novo. Sudionicima ponudimo različite fotografije, ilustracije, crteže i svatko izabere ono što ga opisuje ili što može na bilo koji način povezati sa samim sobom te redom objašnjavaju zašto su odabrali tu fotografiju.

MOJA NASLOVNICA

Prije aktivnosti sudionicima postavite nekoliko pitanja o kojima će oni samo razmišljati, neće glasno odgovarati na njih. Pitanja mogu biti različita, ovisno o tome što želite kod njih probuditi, ali možete krenuti od pitanja kao što su – što radiš u slobodno vrijeme, imaš li kućnog ljubimca, kakve filmove voliš, imaš li sestru ili brata, na kojim si društvenim mrežama aktivan, što želiš biti kada narasteš... Ako želite, možete provesti kratak razgovor o tim pitanjima, a zatim im podijelite radni materijal – časopise za mlade, novine, letke, kolaž papir, ljepilo, škare... Zadatak učenika je kreirati vlastitu naslovnicu časopisa koji će nositi njihovo ime. Svaki sudionik izrađuje naslovnicu časopisa koji prikazuje njih same. Sudionici mogu izrezivati dijelove iz časopisa i novina, crtati i pisati, oblikovati naslove, koristiti pozitivne poruke, poruke koje pozivaju na kupnju časopisa ili da na neki način zainteresiraju čitatelja za same sebe. Nakon izrade naslovnice sudionici pokazuju svoje radove, mogu nešto reći o njima ili samo napraviti malu izložbu koju će razgledati svi sudionici. Slično se predstavljanje može napraviti tako da se, umjesto naslovnice časopisa, na papiru izradi svoj 'zid' na društvenoj mreži ili plakat u digitalnom alatu kao što su Canva, Poster Maker, Power Point i slično. Naravno, to sve ovisi o tehnologiji koju imate na raspolaganju i vještinama koje sudionici imaju, ali i o vremenu predviđenom za ovu aktivnost. Sudionici će tako u nekom prenesenom obliku vjerojatno lakše iznijeti neke podatke o sebi, svoje osobine, stavove i mišljenja.

IDENTITET 2

CILJ

Uočavanje osobina drugih razumijevanje i poštivanje različitosti drugih unaprjeđivanje medijske pismenosti

KADA

Na početku rada na interkulturalnosti uvijek

ZAŠTO

U zajednicama punim različitosti važno je upoznavanje radi boljeg razumijevanja

TKO SI TI?

Vježba se izvodi u paru, tako da prva osoba pita drugu “Tko si ti?” te zapisujemo ime i odgovor. Osoba koja pita ništa ne komentira, ali ponavlja pitanje 5 puta. Drugi odgovara jednom riječju ili kratkom rečenicom – pozitivno. Osoba koja odgovara treba svaki puta dati različit odgovor. Parovi se zamijene. Razgovor: kako ste se osjećali, je li lakše postavljati pitanja ili odgovarati... Nakon vježbe slijedi predstavljanje svoga para. Vježba se može malo izmijeniti tako da osoba koja odgovara 5 puta mijenja para i u krugu predstavljanja 5 osoba govori tko je ta osoba. Voditelj stane iza osobe i kaže njezino ime, a oni koji su je pitali “Tko si ti?” sad daju odgovore.

INTERVJU S 5 PITANJA

Vježba u kojoj je potrebno pripremiti 5 pitanja, zatim izabrati osobu i intervjuirati ju. Nakon što obje osobe iz para odrade intervju, slijedi predstavljanje. Ove vježbe se mogu i spojiti - prvo govore tko su, a onda odrade intervju. Kada se ove dvije vježbe spoje, doznamo puno o osobama u grupi.

TVOJ PROFIL

Kritička procjena onoga što doznajemo putem interneta i medija je presudna u vremenu u kojem živimo i sve informacije koje dolaze do nas treba uzimati oprezno i provjeriti što je moguće. U ovoj vježbi sudionici radionice rade u parovima, a osnovna je pretpostavka da svaki sudionik ima mobitel, tablet ili računalo za rad. Vježbu je moguće provesti sa starijim učenicima osnovne škole, a svakako sa srednjoškolcima, studentima i odraslim osobama. Na početku se osobe u paru samo predstave, kažu svoje ime i prezime, eventualno mjesto iz kojega dolaze ili gdje rade. I svaki se sudionik baca na istraživanje svojega partnera – na internetu, u tražilicama, na Facebooku, Instagramu... Na bilo kojoj društvenoj mreži i pokušava doznati što više podataka. Te podatke zapisuje na papir. Naravno, istraživanje se provodi u tišini, ništa se ne otkriva onom drugom i ništa se ne komentira do kraja. Voditelji radionice postavljaju vrijeme za rad, što u ovom slučaju može biti 5 minuta. Vjerovali ili ne, svatko od nas ostavlja određeni digitalni trag na internetu, bez obzira koliko smo možda malo prisutni na mrežama ili u medijima. Po isteku vremena partneri jedan drugome otkrivaju što su pronašli. Ovdje se mogu očekivati zanimljive situacije – od toga da osoba koju su istražili uopće nije ta osoba nego neka druga istoga imena do toga da su o tom našem partneru napisati brojni tekstovi u medijima te ćemo otkriti zanimljive podatke i postignuća. Naravno, slika koju imamo o nekoj osobi koju poznajemo uživo može se značajno promijeniti nakon ovakvoga istraživanja, nadam se – na bolje. Ali, iznenađenja su moguća.

OBITELJSKA POVIJEST

CILJ

Osvijestiti kulturalne sličnosti i različitosti
naučiti da je svatko odrastao na drugačiji način
potaknuti znatiželju i suosjećanje prema drugim
kulturama

KADA

Kada se članovi grupe već dobro poznaju i
sigurno osjećaju u grupi te su se spremni bolje
povezivati kada su spremni za prihvaćanje
različitosti

ZAŠTO

U zajednicama punim različitosti važno je
upoznati i životne/obiteljske priče radi
produblivanja razumijevanja i rasta zajednice

MOJE DJETINJSTVO

Za ovu vježbu sudionici u manjim grupama razgovaraju o djetinjstvu, ovisno o njihovom uzrastu. Razgovor u grupi: S koliko godina ste krenuli u školu? Tko je živio u tvojoj obitelji? Jeste li išli na vjeronauk ili imali neko drugo vjersko obrazovanje? Radiš li nešto u svom domu? Koje bajke i igre voliš? Čuvaš li braću ili sestre? Cilj ove vježbe je uvidjeti da ne živimo svi u istim uvjetima te da nam je nešto slično, a nešto različito.

MOJA PRIČA

Vježba je slična kao i “Moje djetinjstvo”, ali sada sudionici trebaju sjetiti se 3 važna događaja u svojoj obitelji, školi ili svijetu. Razgovor: Jesu li vas iznenadili neki događaji? Što vam predstavljaju ti događaji? Zašto ste izabrali baš te događaje?

KOMUNIKACIJA

CILJ

Razvijanje empatije razlikovanje govora
prihvaćanja i govora odbijanja prepoznavanje i
imenovanje osjećaja preuzimanje odgovornosti za
izgovorene i/ili napisane riječi

KADA

Uvijek kada je potrebno razvijati vještine
komunikacije kada je potrebno unaprijediti
komunikaciju kod pojave sukoba i problema u
zajednici ili u online okruženju

ZAŠTO

U interkulturnoj zajednici svaki pojedinac je
odgovoran za odnose, a oni su bolji kada je
komunikacija bolja za osvješćivanje vlastite
odgovornosti za doprinos razvoju zajednice

JEZIK ZMIJE I JEZIK ŽIRAFE

Komunikacija je proces razmjene informacija, značenja i osjećaja među ljudima kroz razmjenu verbalnih i neverbalnih poruka. Bitan dio učinkovite komunikacije je aktivno slušanje. U ovoj vježbi cilj je osvijestiti i razlikovati govore prihvatanja (žirafe) i govore odbijanja (zmije). Sudionici sjede u krugu u parovima. Jedan sudionik izvlači karticu i čita, a njegov par odgovara. Kartice su plave i zelene (ili bilo koje druge dvije boje, samo da su različite). Sudionik izvlači jednu karticu i čita s nje, a drugi sudionik mu odgovara. Mogu sami birati tko će im odgovoriti ili se mogu javljati za odgovor, ukoliko imaju potrebu odgovoriti. Primjer: na zelenoj kartici nalazi se izjava učiteljice “Opet si došao bez zadaće.” Netko od sudionika odgovara na tu izjavu. Na plavoj kartici je izjava učiteljice koja kaže: “Željela bih da bolje napreduješ u matematici pa sam nezadovoljna što ne pišeš zadaću redovito.” Svi sudionici prate govorne situacije i reakcije. Nakon nekoliko različitih situacija slijedi razgovor: Kakav je bio govor na plavim karticama? Kako je tekao tako započeti razgovor? Kakv je bio govor na zelenim karticama? Kako je nastavljen ovaj razgovor?

KONCENTRIČNI KRUGOVI

U ovoj vježbi sudionici/e sjede u dva kruga, unutrašnjem i vanjskom, okrenuti jedni drugima, u paru. Razgovaraju na temu “Što mi se sviđa u nekoj drugoj kulturi”. Nakon znaka voditeljice, oba kruga se pomiču ulijevo i na taj način mijenjaju se članovi/ice para i razgovaraju na temu “Kako bi izgledao svijet da u njemu postoji samo jedna kultura?”, a nakon još jednog pomicanja razgovaraju na temu “Gdje biste voljeli putovati?”. NEPOŽELJNE RIJEČI Sudionici radionice na samoljepljive papiriće ili u digitalnom alatu kao što je Mentimeter napišu riječi koje ih bole i vrijeđaju, a koje čuju u komunikaciji. Riječi pišu anonimno i lijepo ih na ploču ili pano, odnosno projiciraju se na platnu. Slijedi razgovor o riječima, a sudionici navode situacije kada se te riječi mogu čuti i kakve osjećaje izazivaju. Zatim sudionici na papir napišu nekoliko riječi ili rečenica koje u njima izazivaju dobre, pozitivne osjećaje te navode situacije kada te izraze čuju i od koga. Ono što se često događa je da učenici nemaju problema s navođenjem onih ružnih i grubih riječi koje čuju, ali je vrlo malo onih dobrih riječi koje mogu navesti. Tu ih treba ohrabriti i podsjetiti koje to riječi mogu biti, a to su već “Bravo!” i “Svaka čast”! Ako želite staviti naglasak na komunikaciju u digitalnom okruženju, za primjer se mogu uzeti komentari s interneta, s portala i društvenih mreža, a mogu i sudionici sami navesti primjere koje su primijetili, a koji sadrže uvredljive i ružne riječi. To je prilika i podsjetiti na pravila komunikacije na internetu.

KOMUNIKACIJA NA INTERNETU

Na početku vježbe sa sudionicima radionice razgovarajte o pozitivnim i negativnim stranama interneta i digitalne tehnologije. Tijekom razgovora ili nakon njega, ploča ili papir mogu se podijeliti na dva dijela te se mogu ispisati pozitivne i negativne strane do kojih se došlo u razgovoru. Važno je istaknuti i pozitivne i negativne strane interneta te posebno neke od opasnosti na internetu (vrijeđanje, lažno predstavljanje, krađa podataka, zlostavljanje, grupe mržnje...). Nastavlja se razgovor o tome da nas internet povezuje. Ubrzava širenje informacija, učenje, komunikaciju. Kako ga koristimo? Pronađite na internetu prikladan video o upotrebi interneta kao motivaciju za razgovor o tome za što se koristi Internet, s kime komuniciramo i kako. Sudionici dalje rade u skupinama ili u parovima, ovisno o broju raspoloživih tableta ili mobitela. Svaki par ili skupina ima zadatak osmisliti plakat s porukom podrške i savjetom onima koji doživljavaju neki oblik elektroničkoga nasilja. Plakat mogu izraditi u jednoj od aplikacija za brzu i jednostavnu izradu plakata, kao što su Canva, Poster Maker, koje je potrebno skinuti na tablet ili mobitel. Nakon izrade postera u aplikaciji, sudionici radionice ga mogu poslati na dogovorenu adresu elektroničke pošte. Ako nisu dostupni mobiteli ili tableti, učenici poruke mogu osmisliti na papiru, koristeći pribor za pisanje, kolaž papir, isječke iz novina i časopisa. Mreža dobrih poruka Za izvođenje ove vježbe učenici stoje u krugu. Voditelj uzima klupko vune i daje upute za aktivnost. Podsjetit će učenike da je Internet, zapravo, mreža koja povezuje cijeli svijet i da o nama samima ovisi kakve ćemo sadržaje, poruke i obavijesti širiti tom mrežom. U želji stvaranja 'mreže dobrih poruka', vunom će zajedno stvoriti mrežu tako da će jedni drugima poželjeti nešto lijepo, podijeliti neki dobar osjećaj ili istaknuti pozitivnu osobinu osobe. Voditelj uzima kraj vune, kaže ime učenika kojem će dobaciti klupko, kaže svoju dobru poruku tom učeniku i dobaci mu klupko. Sudionik prihvaća klupko vune i, uz dobru poruku, dobacuje ga sljedećem. Kada su svi umreženi, voditelj ističe da je nastala mreža dobrih poruka i pozvati ih da uvijek paze kakvu poruku šalju drugima, misleći na osjećaje drugih i na njihovo razumijevanje primljenih poruka.

AKTIVNO SLUŠANJE

CILJ

Razlikovati aktivno i pasivno slušanje osvijestiti značaj verbalne i neverbalne komunikacije u aktivnom slušanju
Uočiti poteškoće u komunikaciji i razumijevanju drugoga

KADA

Uvijek kod upoznavanja kao preduvjet kvalitetnih odnosa
kao preduvjet razumijevanja

ZAŠTO

U interkulturalnim zajednicama punim različitosti važni su kvalitetni odnosi i razumijevanje radi razumijevanja važnosti komunikacije i shvaćanja da imamo različite poglede na svijet u kojem živimo

SLUŠAM/NE SLUŠAM

Aktivno slušanje je sposobnost prepoznavanja što druga osoba proživljava. Potrebno joj je dati povratnu informaciju o tome što smo uočili i vidjeti koliko se uočeno „poklapa“ sa stvarnim. Vježba se izvodi u paru. Za svaki dio vježbe se daju posebne upute. U prvom djelu jedinice pričaju o zanimljivom događaju dok dvojke nijemo slušaju. Nakon toga dvojke pričaju o tužnom događaju, a jedinice suosjećaju i pokazuju interes. U trećem djelu jedinice pričaju o zanimljivom događaju, a dvojke nijemo slušaju. U četvrtom djelu jedinice govore svoj doživljaj kada su se jako uplašile, a dvojke okreću leđa, a u zadnjem djelu dvojke govore svoj najradosniji doživljaj, a jedinice imaju zadatak stalno ih ometati. Razgovor nakon vježbe: Je li lakše slušati ili pričati? Kako to ovisi o temi? Kako se osjećamo kada nas slušaju, a kako kad ne? Što najviše daje osjećaj prihvaćanja?

CRTANJE PREMA UPUTAMA

Vježba se izvodi u parovima ili tako da jedna osoba objašnjava, a više njih crta. Jedan član para dobiva listić s crtežom, a drugi prazan list. Prvi učenik, okrenut leđima drugom, opisuje zadani crtež, a drugi učenik pokušava razumjeti opis i crta prema uputama. Ili jedan učenik može opisivati, a cijeli razred može crtati. Zatim uspoređujemo dva crtež(e) - što je trebalo nacrtati, a što je nacrtano. Razgovaramo o tome jesu li upute bile dovoljno jasne i precizne, jesmo li ih razumjeli i što je bio problem u komunikaciji. Kada završite ovu aktivnost na radionici, sudionici mogu ostaviti svoje listiće na stolu te krenuti u razgledanje crteža. Može se istaknuti crtež koji je najbliži zadanom te autori mogu otkriti tajnu svojega uspjeha. Nakon aktivnosti slijedi razgovor o tome je li bilo teško crtati prema uputama i je li bilo teško davati upute. Razgovorom se dođe do zaključka razumijemo li uvijek točno što nam netko govori i shvaćamo li svaku poruku koju primamo iz svoje okoline. Tako se pojavljuju nesporazumi u komunikaciji ili pogrešno shvaćanje medijskih sadržaja koji nas okružuju.

SNJEŽNE PAHULJICE

Ova je vježba slična kao i crtanje prema uputama, samo što se ovdje ne crta, nego se – reže. Svaki sudionik dobije papir. Tijekom vježbe nitko ne smije gledati što rade ostali. Svi slijede upute voditelja radionice, bez postavljanja pitanja i bez komentiranja. Upute mogu glasiti – uzmi papir, presavij ga na pola, odreži gornji desni kut papira, ponovno presavij na pola, odreži... Radnja se ponavlja sve dok se papir može savijati. Zatim se papir razmota i – svi mogu pogledati što je nastalo. Slijedi razgovor o tome kako je moguće da su sve pahuljice različite, a slijedili smo iste upute!

GRUPA

CILJ

Upoznati se u grupi pokazati da smo svi različiti
pokazati da smo također i jednaki s drugima
razvijati međusobnu toleranciju

KADA

Na početku rada na interkulturalnosti uvijek

ZAŠTO

U zajednicama punim različitosti važno je
upoznavanje radi boljeg razumijevanja

NAŠE KUĆE I NASELJE

Slično kao prošla vježba, sudionici u grupama rade kuće, dobiju određeni materijal i određeno vrijeme, ali također trebaju raditi bez riječi. Razgovor: Kako ste se osjećali radeći u svojoj grupi? Tko je vodio? Što je bilo lako, a što teško? Kako ste zadovoljni svojim doprinosom? Koja je bila tvoja uloga u grupi? Nakon prvog djela sve grupe stvaraju naselje od svojih kuća, dodaju sve što treba naselju, verbalno se dogovaraju u ograničenom vremenu. Razgovor: Koju ste ulogu sada imali? Koju ulogu biste voljeli imati u grupnom radu? Kako možete dobiti tu ulogu? Što je važno za uspješnost grupe?

JA TAKOĐER

Za ovu vježbu sudionici sjede u krugu i trebaju se prisjetiti svoje osobne karakteristike za koju misle da je jedinstvena i za koju misli da ju nema nitko drugi iz skupine. Jedna osoba započinje vježbu tako da govori svoju osobinu, a ako je netko još ima govori "Ja, također" i sjeda mu u krilo. Vraćaju se na mjesto, a osoba pokušava reći neku drugu osobinu. Svi govore svoju osobinu i tako završava 1. krug. U 2. krug mičemo jedan stolac, osoba u sredini traži zajedničku osobinu, npr. "volim prirodu" i svi koji vole isto mijenjaju stolac, ali i ta osoba traži svoj stolac. Jedna osoba će ostati bez stolca pa ta osoba nastavlja igru. Razgovor: Što je bilo lakše pronaći - sličnosti ili razlike? U stvarnom životu nekada više cijenimo svoju jedinstvenost, a nekada želimo biti slični drugima. Možete li se prisjetiti nekih situacija? Stvari koje su u skupini zajedničke, jesu li zajedničke sa svim ljudima?

CRTANJE U PARU

Za ovu vježbu sudionici biraju boju i traže para, a zadatak im je crtati 5 min bez riječi. Razgovor: Kako ste započeli? Tko je prvi krenuo? Kako ste se uspjeli dogovoriti? Što je bilo najteže? Kako su se podudarale vase ideje o temi crtanja? Kako ste zadovoljni radom, a kako uratkom?

SURADNJA I TIMSKI RAD

CILJ

Uočiti i razumjeti značaj grupne pripadnosti, rezultata koji se postižu grupnim radom osvijestiti ulogu svakog pojedinca u grupi i njegov doprinos poticati razumijevanje prema pripadnicima različitih grupa vježbati suradnju i timski rad

KADA

Kao prevencija sukoba i nerazumijevanja

ZAŠTO

U interkulturalnim zajednicama punim različitosti važno je znati da svaki pojedinac čini zajednicu boljim mjestom za život

NAŠ MOST

Za ovu vježbu unaprijed se trebaju pripremiti različiti materijali poput kockica, kutija, papira i slično. Sudionici su podjeljeni u skupine i biraju materijal s kojim će raditi bez da znaju koji je njihov zadatak. Nakon što im se kaže da je zadatak napraviti most, skupine mogu uzeti još samo jednu stvar za koju misle da će im biti potrebna. Cilj ove vježbe je da se skupine kratko verbalno dogovore za rad, a onda zadatak obavljaju neverbalno. Kod nižeg uzrasta ostaje se na verbalnom dogovoru pa se polako uvodi neverbalno. Nakon završetka isprobava se njegova jakost stavljanjem knjiga ili nekog opterećenja. Prvo se pusti samu skupinu da međusobno prokomentiraju uspješnost svoje skupine i svog mosta. Razgovor nakon vježbe: Kako ste se osjećali dogovarajući se, a kako radeći? Čime ste bili zadovoljni, a čime baš i ne? Što vam je nedostajalo kako biste se osjećali i radili bolje? Kako ste se osjećali u svojim ulogama? Kada biste ponovo radili, koju biste ulogu birali? Koliko je vremena bilo potrebno za dogovaranje, a koliko za rad? Prepoznajmo prednosti i nedostatke rada u paru ili grupi!

CRTANJE JEDNOM BOJOM

Svaki sudionik bira jednu boju i crta godišnje doba koje želi. Voditelj vodi razgovor kako je bilo crtati i što im nedostaje za uspjeh njihovog crteža. Voditelj dopušta pronalaženje onoga što je nedostajalo kod drugih sudionika te tako dolazi do spajanja u grupe. Voditelj zatim povede razgovor kako su nastale grupe, što ih je spojilo/razdvojilo i slično.

STEREOTIPI I PREDRASUDE 1

CILJ

Izazivanje i prepoznavanje stereotipa i predrasuda podizanje svijesti o svojim ograničenjima tolerancije razumijevanje i poštivanje različitosti drugih interkulturalna suradnja

KADA

Kada se prepoznaju stereotipi i predrasude kao prevencija stvaranju krivih stereotipa i predrasuda

ZAŠTO

U interkulturalnim zajednicama punim različitosti česta pojava su stereotipi i predrasude što vodi prema nerazumijevanju i sukobima

TKO SAM JA?

Jednom sudioniku/ci na čelo stavimo traku s pojmom (mama, tata, učitelj/ica, policajac, Rom, predsjednik, poznati pjevač, poznati sportaš, čistač, prijatelj, zatvorenik...). On/a ne zna što piše na traci. Ostali sudionici/e se prema njemu ponašaju u skladu s onim kakav stav imaju prema toj osobi, ali bez riječi. Osoba s trakom na glavi treba pogoditi koju osobu on/a predstavlja (što piše na traci). Razgovor o vježbi: kako je osoba pogodila ili zašto nije mogla pogoditi, tko joj je pomogao, što ju je zbunilo. Kako se grupa ponašala - pojedinci govore o svom stavu prema pojmu/osobi, koje su se uopćene slike/stereotipi pojavili, je li bilo predrasuda itd.

VLAK

Sudionici u ovoj vježbi podjeljeni su u manje skupine. Sudionicima opisujemo i uvodimo ih u vježbu. Sudionici trenaju zamisliti da putuju vlakom. Spavaća kola trebaju dijeliti s još 3 putnika. Zadatak svakog sudionika je izabrati 3 putnika s liste s kojima bi putovali i 3 s kojima nikako ne bi: Primjer putnika: Predebeo švicarski financijer Talijanski DJ koji izgleda bogato Afrikanka koja prodaje kožne proizvode Mladi umjetnik koji je HIV pozitivan Rom upravo pušten iz zatvora Nabildana i feministički nabildana Nizozemska U skupini trebaju obrazložiti svoje izbore, a skupina bi trebala donijeti zajedničku odluku i prezentirati je ostalim skupinama. Razgovor nakon vježbe: Koliko vam se situacija čini stvarnom? Koji su bili glavni čimbenici za vaše pojedinačne odluke? Ako se grupa nije mogla usuglasiti, zašto nije? Što je bilo najteže? Na koje stereotipe vas je podsjetila lista putnika? Jesu li stereotipi dati u opisima ili su u našim mislima i mašti? Odakle nam ove predodžbe? Kako biste se osjećali kada s vama nitko ne bi htio dijeliti kupe?

STEREOTIPI I PREDRASUDE 2

CILJ

Prepoznati stereotipe i predrasude u svojoj sredini i medijima razumjeti i poštovati različitosti kritički procjenjivati medijski sadržaj izgraditi samopouzdanje i pozitivnu sliku o sebi

KADA

Kada se prepoznaju stereotipi i predrasude kao prevencija stvaranju krivih stereotipa i predrasuda

ZAŠTO

U interkulturalnim zajednicama punim različitosti česta pojava su stereotipi i predrasude što vodi prema nerazumijevanju i sukobima za unaprjeđenje medijske pismenosti

Za ovu vježbu potrebno je pripremiti papiriće s napisanim zanimanjima. Sudionici iz balona ili kutijice odabiru papirić s napisanim zanimanjem. Pantomimom prikauju zanimanje koje su izvukli. Nakon pantomime cilj je upoznati sudionike da će biti riječ o stereotipima i predrasudama koje prate neka zanimanja te o ulozi medija u građenju toga stereotipa i promicanju predrasuda u javnosti. Sudionicima ponovno ponudimo kutiju iz koje će izvući papir na kojemu je napisano neko zanimanje. Sudionici na samoljepljive papiriće pišu svoje predrasude o zanimanju koje su izvukli te nekoliko njih može pročitati neke predrasude. Zatim na ploču na kojoj su istaknuta zanimanja lijepe papiriće na kojima su ispisane predrasude i time stvaraju zid predrasuda. Zatim voditelj radionice ukratko objasni što su stereotipi i predrasude, a sudionici mogu navesti neke koje su primijetili u svojoj sredini. Sudionike radionice treba podijeliti u skupine po četvoro ili petoro. Jedan član skupine prilazi zidu predrasuda i odabire zanimanje. Zadatak je skupine napisati jednu pozitivnu i jednu negativnu vijest o odabranom zanimanju. Voditelj radionice određuje vrijeme za pisanje, a to može biti i samo 6, 7 minuta jer se članovi skupine mogu podijeliti i istovremeno pisati i pozitivnu i negativnu vijest. Predstavnici skupina zatim čitaju napisane vijesti te slijedi rasprava. Razgovor nakon vježbe: - otkud ideje za pisanje vijesti - važno je sagledati i pozitivnu i negativnu vijest - imamo različita mišljenja o istom - ponekad ne možemo razumjeti mišljenje drugoga - svoje mišljenje temeljimo na vlastitom iskustvu, ali i na tome kako mediji prikazuju različita zanimanja i različite skupine ljudi. Ako su sudionici radionice odrasle osobe, oni mogu napisati predrasude o svojem zanimanju – pozitivne i negativne te razgovarati o njima. Ako skupinu čine osobe različitih zanimanja, može se provesti aktivnost u kojoj svatko na papir napiše svoje zanimanje. Svi sudionici šalju papir dalje i svi sudionici upisuju jednu pozitivnu, lijepu stranu zanimanja istaknutoga na papiru. Papir kruži prostorijom i kada se vrati onomu tko ga je poslao iznenadit će se koliko je ljepote u zanimanju koje ima, a koje možda nije bio svjestan.

STEREOTIPI I PREDRASUDE U ČASOPISIMA ZA MLADE

Sudionici rade u skupinama. Svaka skupina dobije jedan časopis za mlade, dnevne ili tjedne novine, mjesečnik i slično za analiziranje i kritičko promišljanje. Sudionici analiziraju prema zadanim smjernicama, ovisno o cilju radionice. Umjesto časopisa, mogu biti ponuđene kopije nekoliko stranica iz tiska, ovisno o vremenu i cilju radionice. Voditelj odredi vrijeme za analizu, što može biti 10 minuta. Slijedi razgovor o zaključcima istraživanja. Sudionici trebaju slobodno iznijeti mišljenje o tomu što mediji nameću kao poželjan izgled i mogu li svi izgledati kao što izgledaju mladići i djevojke na stranicama časopisa. Teme za razgovor: - poremećaji u prehrani – anoreksija i bulimija - važnost zdrave prehrane - depresija - otuđenost - važnost tjelesne aktivnosti - uloga digitalne obrade fotografija poznatih osoba.

DISKRIMINACIJA 1

CILJ

Iskusiti diskriminaciju raščlaniti kako diskriminiramo određene grupe postati svjesni kako pomažemo očuvanje nepoštenih društvenih odnosa potaknuti suosjećanje prema onima koji su drukčiji

KADA

Kada se pojavi diskriminacija kao prevencija diskriminaciji kod otvaranja ili zaključivanja tema o diskriminaciji, stereotipima i predrasudama

ZAŠTO

U interkulturalnim zajednicama punim različitosti dolazi do diskriminacije različitih i drugačijih za razumijevanje postojanja različitih socijalnih skupina

UČINI TO

U sociologiji, diskriminacija je nejednako postupanje prema društvenim skupinama ili pojedincima u nekom društvu; samovoljno i nepravedno dijeljenje stanovništva na skupine koje imaju i na one koje nemaju pravo na isti društveni postupak. Spolna, rodna, dobna, nacionalna/etnička, profesionalna, obrazovna, propisana posebnim pravilima (pristup dopušten samo pripadnicima određenoga kluba), i sl. Vježba se izvodi u grupama, svaka grupa dobije 4 papira, 4 časopisa, škare, ljepilo, flomastere – jednaki materijali za sve grupe. Grupe dobivaju i upute za rad, ali jedna grupa je diskriminirana – dobije materijal i uputu, a promatrači bilježe ponašanje članova grupe.

1. Dobili ste materijal. Zadatak je napraviti kolaž koji će predstavljati proljeće. Zadatak je potrebno završiti za 20 minuta. Možete početi kada želite.
2. Dobili ste materijal. Zadatak je napraviti kolaž koji će predstavljati ljeto. Zadatak je potrebno završiti za 20 minuta. Možete početi kada želite.
3. Dobili ste materijal. Zadatak je napraviti kolaž koji će predstavljati jesen. Zadatak je potrebno završiti za 20 minuta. Možete početi kada želite.
4. Dobili ste materijal. Zadatak je napraviti kolaž koji će predstavljati zimu. Zadatak je potrebno završiti za 30 minuta.

Nakon vježbe razgovor: kako je bilo raditi u grupi, promatrači izlažu što se odvijalo u grupi. Potičemo raspravu – povezanost sa stvarnošću, tko je 4. skupina u našem društvu, kako se ponašaju žrtve, kako promatrači, kako društvo. Ako je grupa mala, mogu se podijeliti u 2 grupe, od kojih je jedna diskriminirana. Besmislenu rečenicu moguće je zamijeniti brzo izgovorenom rečenicom ili na nekom drugom jeziku. Budite oprezni s burnim reakcijama i frustracijama, pratite i vi proces. Očekujte različite reakcije – svađa s voditeljem, odlazak, gnjev usmjere na druge skupine, ometanje, ponekad se suzdržavaju, odustaju – zato je važno nasumično biranje u grupe, važno je svakome dati vrijeme za iskazivanje osjećaja.

Za ovju vježbu pripremaju se kartice s ulogama (mnimalno 3 kartice s opisom “budi ono što jesi, glumiš sebe”), ovisno koliko sudionika je u igri. Sudionici uzimaju karticu s ulogom. Barem tri osobe izvlače karticu na kojoj piše da budu ono što jesu i da ne glume nekoga drugoga. Svoje uloge zadržavaju za sebe, ne govore o njima i ne komentiraju ih. Sudionici stoje jedan pored drugog u ravnini i razmišljaju o svojoj ulozi. Voditelj ih potakne na razmišljanje o svojoj ulozi pitanjima: Kakvo je tvoje djetinjstvo? U kakvoj kući živiš? Što su roditelji po zanimanju? Kako izgleda tvoja soba? Ideš li svakoga ljeta na more? Ideš li u kino s roditeljima? Čega se bojiš? Jesi li kada gladan? Što radiš u slobodno vrijeme? Svatko se treba uživjeti u svoju ulogu. Kartice s ulogama oblikovat ćete u skladu s ciljem radionice i dobi sudionika. Prijedlog kartica s ulogama: Imaš 12 godina. Živiš u gradu. Mama i tata imaju uspješne poslove. Voliš ići u školu. Voliš se družiti. Ti si djevojčica kojoj se rugaju jer ima više kilograma. Ne voliš tjelesni. Imaš jednu prijateljicu kojoj se možeš povjeravati. Ti si Rom, imaš 15 godina. Živiš u siromašnom kraju. Roditelji ne rade, skupljaju boce kako bi prehranili tebe i dvije sestre. Trudiš se u školi, imaš dobre ocjene i imaš velike snove. Voditelj čita tvrdnje koje se odnose na razne situacije i događaje. Svaki puta kada sudionik može odgovoriti s DA na određenu tvrdnju, iskorači korak naprijed. Ako ne mogu odgovoriti DA, ostaju gdje jesu. Tvrdnje se čitaju jedna po jedna i sudionici trebaju razmisliti smiju li zakoračiti. Mogu se osvrnuti i pogledati gdje su u odnosu na ostale. Dakle, sudionici zamišljaju da su osoba s kartice, neka upotrijebe svoju maštu što je više moguće i potrude se. Prijedlog tvrdnji za iskorak: 1. Imaš uvijek dovoljno novca da kupiš čokoladu. 2. Imaš svoju sobu. 3. Smiješ pozvati prijatelje kući kada god poželiš. 4. Voliš biti kod kuće. . 5. Svako ljeto ideš na more. 6. Možeš kupiti odjeću koju želiš. 7. Tvoja obitelj ima dobar auto. 8. Imaš puno prijatelja. 9. Često te pozivaju na rođendan. 10. Često ideš u kino. 11. Odjeća ti je čista i uredna. 12. Roditelji te razumiju. 13. U tvojoj kući uvijek ima puno hrane. 14. Ti si sretno dijete. Nakon aktivnosti slijedi razgovor koji može uključivati sljedeća pitanja: Kako ste se osjećali kada niste smjeli zakoračiti? Kako je bilo gledati ostale kako napreduju? Kako ste se osjećali kada ste smjeli zakoračiti? Kada ste shvatili da se drugi ne kreću tako brzo kao vi? Možete li pogoditi tko je bio tko (pročitati par ekstremnih uloga)? Kako ste zamislili osobu koju ste glumili? Jesu li te osobe zaista takve?

DISKRIMINACIJA 2

CILJ

Razumjeti vlastiti utjecaj na osjećaje drugih
poboljšati komunikaciju putem digitalne
tehnologije uočiti prednosti i nedostatke digitalne
tehnologije

KADA

U temama o različitosti, ljudskom dostojanstvu,
nepoželjnim riječima, govoru mržnje, osjećajima,
predrasudama i stereotipima kod uočavanja
sukoba u zajednici temeljenih na predrasudama,
stereotipima i diskriminaciji

ZAŠTO

Za izgradnju kvalitetnijih odnosa u
interkulturalnim zajednicama važno je razumjeti
da možemo i mi sami postati 'drugi' i
'drugačiji'

RIJEČI MOGU POVRIJEDITI ILI IZLIJEČITI

Prije sata izrežite siluetu osobe u prirodnoj veličini. Donesite je pred sudionike radionice i predstavite ga kao novoga kolegu. Zajednički mu dajte ime, a to možete prema boji papira kako bi se izbjegle bilo kakve povezanosti s pravom osobom. Plavi papir - ime Plavko. Objasnite da novi učenici često imaju poteškoća uklopiti se u razred jer oni ulaze u situaciju kad su ostali učenici već formirali prijateljstva. Neki unaprijed odluče da se neće s njim družiti, a da ga nisu ni upoznali. Sudionici zatim prilaze našem liku i govore mu nešto okrutno i zločesto. To možete započeti upravo vi, a možete reći nešto kao: „Mi te ne želimo ovdje“, „Ti si sasvim drugačiji od nas“ ili „Pogledaj kako ti je neuredna kosa“. Svaki put kada netko uputi okrutnu ili zločestu rečenicu liku od papira, voditelj radionice treba otkinuti komad figure i pružiti ga osobi koja je izgovorila komentar. Nakon što je svatko imao priliku reći nešto zločesto, vrijeme je da počnemo lijepiti figuru natrag. Sudionici koji su dobili komad figure prilaze liku i selotejpom vraćaju otkinuti komad. Pri tome se svatko treba ispričati za stvar koju mu je rekao. Nakon što je rastrgano tijelo u potpunosti sanirano – lik svejedno neće izgledati isto kao na početku. Teme za razgovor: - poslije vrijeđanja i zlostavljanja, osoba više nije ista - osjećaji su povrijeđeni, ožiljci ostaju - postoji mogućnost da ožiljci nikada ne zacijele - što biste učinili na mjestu lika - što ste naučili Poslije ove aktivnosti lik može ostati u prostoriji kao podsjetnik na to kako riječi mogu povrijediti.

GOVOR MRŽNJE U MEDIJIMA

U medijima često nailazimo na diskriminaciju određenih skupina društva. Kroz razgovor ponovite što je diskriminacija i na početku radionice upoznajte sudionike što je elektroničko nasilje. Svakom sudioniku, koji to želi, pružite priliku da kaže svoje iskustvo s elektroničkim nasiljem. Potaknite ih da iskreno iznesu jesu li bili poticatelji ili žrtve. Neka zapišu riječi koje su uputili nekome putem interneta ili su ih od nekoga dobili. Komentirajte te izraze i osjećaje koje izazivaju. Istaknite da je važno, osobito za djecu, reći odraslim osobama (roditeljima, nastavnicima, pedagozima...) što im se događa. Ohrabrite ih da to učine i zaustave.

UVAŽAVANJE RAZLIČITOSTI

CILJ

Razumjeti različitosti u grupi upoznati dobrobiti tolerancije i prilagodbe unaprijediti komunikacijske vještine pripadnika različitih kultura uočiti vezu medijskoga sadržaja i svijeta

KADA

Kada stvaramo zdravu grupu kao prevencija sukobima, netoleranciji, predrasudama kod tema medijske pismenosti

ZAŠTO

U interkulturalnim zajednicama punim različitosti za stvaranje dobrih odnosa potrebno je imati razvijene vještine tolerancije, prilagodbe, uvažavanja za unaprjeđenje medijske pismenosti

Za ovu vježbu sudionici/e se podijele u četiri grupe, svaka grupa je na svom otoku i stvara zajednicu/državu/društvo te oblikuje kulturu i sve što je potrebno za život ljudi na tom mjestu te osmišljava zastavu, grb, himnu i slično. Tri člana/ice grupe dobivaju zadatak otići na druga tri otoka, upoznati njihovu kulturu i pokušati živjeti s njima ne zaboravljajući svoju kulturu. Vraćaju se na svoje otoke i donose nova iskustva, ugrađuju ih u život na svom otoku ako žele. Presentacija vježbe se izvodi tako da grupe predstavljaju svoj prvobitni otok i promjene do kojih je došlo nakon povratka s drugih otoka. Razgovor nakon vježbe: kako ste se osjećali kao domaćini, a kako kao gosti na drugim otocima, je li došlo do promjena, kako i zbog čega. Tri sličnosti i tri razlike U ovoj vježbi sudionici među ostalim sudionicima izabiru osobu koju su do sada najmanje upoznali i s tom osobom pronađu tri sličnosti i tri razlike. Parovi se spajaju u četvorke, uspoređuju sličnosti i razlike i pronalaze tri sličnosti i tri razlike u manjoj grupi. Nakon toga prezentiraju svima i cijela velika grupa pronalazi tri sličnosti i tri razlike. Razgovaramo o načinu pronalazanja sličnosti i razlika.

REKLAMIRAJ SVOJE PRAVO / REKLAMIRAJ SVOJU RAZLIČITOST

Prije vjebe odaberite iz Konvencije o pravima djeteta nekoliko prava koja su međusobno povezana (npr. prava o djetetu i njegovoj obitelji, prava na informiranje, pravo na obrazovanje i slično). Podijelite sudionike u parove ili grupe, ovisno o njihovu broju, i dajte im članak iz Konvencije. Razgovarajte o izabranim pravima i recite sudionicima da se stave u uloge osoba koje donose odluke, osoba koji rade u medijima ili su na nekim drugim važnim pozicijama. Razgovarajte o tome koje su njihove ideje za poboljšanje promocije dječjih prava. Nakon rasprave zamolite ih da u grupama izrade vlastitu reklamu za dječje pravo koje ste im dodijelili. Reklamu mogu izraditi kao video s pomoću školske kamere, tableta ili mobitela ili kao plakat koji će izraditi uz pomoć novina i časopisa iz kojih mogu izrezivati detalje kojima će ukasiti svoj plakat. Nakon završetka rada sudionici postavljaju malu izložbu radova, a mogu i reći nešto o njima. Također, nastali radovi mogu biti izloženi i pri obilježavanju važnijih datuma koji promiču dječja prava, kao što su Međunarodni dan dječjih prava, Dječji tjedan, Dan škole i slično. Ova se aktivnost ne mora provesti samo vezano uz prava djeteta, nego, ovisno o sastavu grupe sudionika ili povodu održavanja radionice i vašim željama, možete organizirati reklamiranje različitosti.

U tom slučaju sudionike uputite da razmisle o tome po čemu su različiti od ostalih (boja kose, visina, hobi, sport, nacionalnost, vjeroispovijest, mjesto rođenja, mjesto stanovanja...) i neka tu svoju različitost prikažu na što pozitivniji način iznoseći njezine prednosti.

KREATIVNO RJEŠAVANJE SUKOBA

CILJ

Vježbanje umijeća konstruktivnog rješavanja sukoba
prepoznavanje logike pomicanja motrišta s
argumentiranja tko je u pravu na prepoznavanje stvarnog
interesa svake strane u sukobu osvježavanje osjećaja
koji se javlja kada smo drukčiji od ostalih, kada nismo dio
skupine i ne znamo kako se približiti drugima

KADA

Kod uočavanja sukoba u zajednici i odbacivanja na
temelju predrasuda, stereotipa i diskriminacije kao
prevencija sukoba

ZAŠTO

U interkulturalnim zajednicama punim različitosti često
dolazi do sukoba za rješavanje sukoba u zajednici ili u
digitalnom okruženju

KOŠARA S NARANČAMA

Vježba se izvodi u parovima. Sudionici u paru biraju jednu naranču iz košare. Doživljavaju je svim osjetilima, bez riječi i zamišljaju što bi s tom narančom. Jedna naranča znači dvije želje, od svakog sudionika po jedna. Želje se ni izgovaraju. Primjer: Oboje iz para žele naranču. Kao rješenje su rerezale naranču i svaka je uzela polovicu. 1.djevojčica guli svoj dio, koru baca i pojede unutrašnjost, a 2. djevojčica guli svoj dio, baca unutrašnjost i koru stavlja sušiti za kolačiće Razgovor nakon vježbe: kako su riješili problem (dogovor, pregovor, svađa, sukob) te kako se osjećaju. Radni listić: Učenici odgovaraju što je zahtjev prve djevojčice, a što druge? Što je interes jedne, a što druge? Što je trebalo napraviti?

OSVAJANJE DVORCA

Pet sudionika izađe iz prostorije. Ostali sudionici se čvrsto zagrlje i oblikuju zatvoreni krug. Njihova tijela predstavljaju zidine dvorca. Izdvojeni sudionici jedan po jedan ulaze u prostoriju sa zadatkom da se moraju probiti u unutrašnjost dvorca. Grupa ima zadatak pustiti samo one koji kažu riječ: 'Molim!' ili na neki drugi način pristojno traže dopuštenje za ulazak. Razgovor nakon vježbe: - Kako ste se osjećali kada vas nisu htjeli pustiti u dvorac? - Jeste li bili iznenađeni načinom ulaska u dvorac? - Jeste li pomislili da je dovoljno reći prave riječi?

CILJ

Poticanje na donošenje informiranih odluka i izbora u odnosu prema drugima oblikovanje pojedinaca koji poštuju i cijene sličnosti i razlike izgradnja društva uzajamnog razumijevanja i uvažavanja prepoznavanje medijskih sadržaja koji promiču pozitivne vrijednosti i potiču pozitivne komunikacijske obrasce

KADA

Kod prijenosa obrazaca ponašanja iz virtualnoga u stvarni svijet kod uočavanja negativnoga utjecaja medijskih sadržaja na svakodnevni život

ZAŠTO

Za stvaranje društva u kojemu su dopuštene različite ideje i mišljenja za uspostavu dijaloga između pripadnika različitih kultura za razumijevanje da naše djelovanje ima posljedice i rezultate

Ova je aktivnost zanimljiva djeci, mlađoj i starijoj, ali i svima koji barem malo igraju igrice. Za početak, ponudite sudionicima listić s fotografijama s prizorima iz videoigara. Sudionici mogu raditi u paru ili u skupinama te pišu imena igrica koje prepoznaju. Naravno, vi prilagođavate igrice dobi sudionika i trendu. Slijedi razgovor o igricama koje prepoznaju, koje igraju, od kada ih igraju, što ih je privuklo tim igrama i što su iz njih naučili. Radeći dalje u skupinama ili parovima izdvajaju pozitivan i negativan utjecaj igara na njih, a tu može biti među pozitivnim – zabava, učenje engleskoga, upoznavanje novih prijatelja, stjecanje brzine i slično; a među negativnima – gubitak vremena, agresivnost, ružne riječi koje su počeli koristiti, psovke i slično. Svaka igra, kao i film, ima dobnu oznaku kome je preporučena, tj. kome se ne preporučuje. Također, igre imaju i oznake kakav se sadržaj u njima može očekivati. Sljedeći zadatak je da u skupinama ili parovima istraže pojedine oznake, a vi ćete sami odlučiti kako ćete to podijeliti, ovisno o broju sudionika i vremenu koje imate. Sudionici istražuju na mreži što označava koja oznaka, kakav se sadržaj može u njoj očekivati te na papiru ili u nekom digitalnom alatu izrađuju plakat s rezultatima svojega istraživanja. Važno je istaknuti da djeca i mladi ne mogu razumjeti u potpunosti poruke koje nam prenose mediji pa tako i igrice te da ih trebaju uzimati s oprezom i procijeniti na koji način igre utječu na njih u komunikaciji s drugima i shvaćanju drugih. Igre imaju sve veći utjecaj na oblikovanje stavova djece i mladih, na izgradnju predrasuda i stereotipa te na odnos prema određenim društvenim skupinama.

Pretpostavljamo da relativno dobro poznajemo kulture s kojima dijelimo prostor u kojemu živimo i radimo, a i tu nailazimo na nerazumijevanje i neuvažavanje različitosti. Što onda očekivati kada je riječ o pripadnicima kultura koje poznajemo vrlo malo ili uopće ne? Pripremiti fotografije iz medija o pripadnicima različitih kultura. U medijima pratimo što se govori i piše o migrantima, o Romima, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama u razvoju, ali – koliko ih razumijemo i razumijemo li ih uopće. Mediji imaju presudnu ulogu za razvoj interkulturalnoga dijaloga u kojemu mi sami, prvo, trebamo pokazati zanimanje za onoga drugoga. Ako je moguće, pozovite predstavnika neke od tih skupina na radionicu ili susret, neka bude ili sudionik ili gost koji će biti otvoren za razgovor i raspravu. Kuhajte jela karakteristična za određeni narod ili područje; izrađujte rukotvorine, suvenire iz neke druge zemlje, podijelite iskustva iz škole, uočite razlike i sličnosti u životu obitelji i običajima... Sličnosti će biti više no što očekujemo. Najbolji rezultati se postižu u izravnom kontaktu, upoznavanjem i razvojem suosjećanja s drugima i drukčijima.

MINI PROJEKT U ŠKOLAMA

ŠTO JE MINI PROJEKT?

Djeca, ali i odrasli, najbolje se i najlakše povezuju kada nešto zajednički rade i grade.

Putem kreativnih radionica postiže se to da će se bolje upoznati pripadnici različitih dobnih skupina i oni koji dolaze iz različitih kultura.

Mini-projekt je metoda rada u sklopu većeg projekta, a provodi se nizom radionica kroz određeni period.

Mini projekt 1:

Izložba Hrvatska-Mađarska
Trajanje: 2-3 tjedna / 3
radionice

Mini project 2:

Interaktivna karta regije
Trajanje: 4-6 tjedna/
3 radionice

CILJ

- Upoznavanje pripadnika i običaja drugih kultura
- Postizanje ugodne atmosfere koja potiče suradnju
- Unaprjeđenje praktičnih vještina
- Upoznavanje svojih i osjećaja drugih

KADA

- Kao dio većeg projekta ili niza radionica
- Kada je potrebno povećati povezanost i suradnju u grupi

ZAŠTO

- Za lakše povezivanje pripadnika različitih kultura
- Za izgradnju pozitivne slike o sebi
- Za motivaciju i poticaj

UVODNA RADIONICA „IZLOŽBA HRVATSKA – MAĐARSKA“

Trajanje: 45 min

Ciljevi: upoznati učenike s projektnim ciljevima i aktivnostima; motivirati učenike na sudjelovanje; predstaviti dobrobiti suradnje i razmjene škola u EU projektima iz perspektive učenika

Potrebni materijal: računalo, projektor, zvučnici, ploča, kreda

TIJEK RADA

Uvodni dio:

1. Započnite razgovor s učenicima s pitanjem vole li putovati i koja su im recentnija odredišta (npr. ove i prošle godine)?
2. Gdje su bili van Hrvatske i kakva su im iskustva bila? Što su naučili o ljudima, mjestima, kulturi i sl.? Što sve naučimo kroz putovanja?
3. Tko je sve bio u Mađarskoj i u kojim mjestima? Imaju li neke druge poveznice s Mađarskom npr. podrijetlo, poznavanje jezika, prijatelji, kontakti preko društvenih mreža, posao roditelja i sl.

Središnja aktivnost:

1. Predstavite ciljeve i aktivnosti projekta s fokusom na zajedničke zadatke koje ćete obaviti s učenicima kroz mini-projekt:

a) kreiranje izložbe „Hrvatska – Mađarska“ – izložba se sastoji od ukupno 20 plakata-pingvina. 8 plakata rezervirano je za škole iz Hrvatske te isti broj za škole iz Mađarske. Po 1 plakat rezerviran je za opće podatke o izložbi i projektu. Svaka škola u Hrvatskoj izrađuje 2 plakata (pingvina) te odabire razinu na koju će se odnositi plakat – nacionalna, županijska ili mjesto/grad. Odabir razine pratite na sljedećoj poveznici kako bi postigli raznovrsnost i izbjegli potencijalno ponavljanje -
<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1ho1TFmXhP-Ya-jlxpVH3ejnaaUKrwr5azALfPaClmQY/edit?usp=sharing>

b) izrada interaktivne karte regije – predstavljanje svog mjesta i županije kroz web stranicu koja će omogućiti digitalni pregled sadržaja što učenici prepoznaju kao zanimljivosti svoga kraja. Za ovu aktivnost služiti se obrascem iz radionice br. 4. Svaki učenik predstavlja 1 znamenitost.

c) izrada kviza (Kahoot) – na temelju prethodne 2 aktivnosti izraditi kviz znanja o Hrvatskoj i lokalno.

d) studijsko putovanje škola u Mađarsku, Pečuh; ugošćavanje škole iz Mađarske

e) seminar za mlade u Zlatnoj Gredi (samo za srednje škole)

Naglasite da će kroz gore navedene aktivnosti učenici biti svojevrsni ambasadori svojeg mjesta, regije i države, učenicima, roditeljima i nastavnicima iz Mađarske.

2. Oluja ideja „što sve znamo o Mađarskoj“ – pišite učeničke komentare na ploču ili flip chart papir

3. Pogledajte s učenicima youtube video „Geography now – Hungary“ - <https://www.youtube.com/watch?v=omx66rFK5yM>

Nakon videa prokomentirajte: Što im se svidjelo? Što su novo naučili? Što bi oni dodali?

Završna aktivnost:

1. Istaknite poveznice između Hrvatske i Mađarske. Jedan od načina jest kroz jezik (pitati učenike znaju li neke mađarske riječi) zatim podijeliti s njima interesantne napomene u sljedećem članku:

<https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/cipela-pandur-i-hahar-samo-su-neke-od-madarskih-rijeci-koje-koristimo-svakoga-dana-20180611/print>

2. Zaključite proces s najavom sljedeće radionice u kojoj ćete više vremena posvetiti radu na konkretnom zadatku tj. mini projektu pripremanja izložbe „Hrvatska – Mađarska“

RADIONICA 2 „IZLOŽBA HRVATSKA – MAĐARSKA“

Trajanje radionice: 45 min

Ciljevi: osvještavanje uloge mladih u predstavljanju zemlje, zavičaja, mjesta; kreiranje sadržaja za buduću izložbu

Potrebni materijal: računalo, projektor, zvučnici, ploča, kreda, isprintane kartice teksta

TIJEK RADA

Uvodni dio:

1. Pogledajte video Geography now – Hrvatska <https://www.youtube.com/watch?v=Ok5LmqoromI> i/ili video „Hrvatska puna života“ - <https://www.youtube.com/watch?v=xvBEW-aLGSs>

Pitajte učenike neka od ovih pitanja: Što vam se u videu svidjelo? Što bi vi napravili drugačije? Što ste znali od podataka, a što vam je novo? Koliko je važan način na koji predstavljamo našu zemlju? Koliko mi kao mladi ljudi imamo utjecaj na doživljaj naše države u svijetu?

Središnji dio:

Uputite učenike da slijedi zadatak u kojem ćemo promišljati na koje sve načine možemo predstaviti Hrvatsku drugima.

1. Podijelite učenike u manje grupe. Svaka skupina neka izvuče prvo 1 karticu sa zadatkom:

- a) predstavi Hrvatsku
- b) predstavi Osječko-baranjsku županiju
- c) predstavi svoje mjesto/grad

Zatim izvuče 2. karticu (ili više) sa zadatkom:

- a) kroz pjesmu
- b) kroz hranu
- c) kroz poznate osobe
- d) kroz jezik
- e) kroz zanimljiva mjesta za posjetiti
- f) kroz spomenik
- g) kroz prirodnu znamenitost
- h) kroz književnost
- i) kroz sport
- j) kroz religiju
- k) kroz manjinske skupine
- l) kroz specifične običaje
- m) kako god želiš
- n) kroz legende i mitove (itd. možete i sami osmisliti/prilagoditi područja)

Učenici u manjim grupama odgovaraju na pitanja i s kartica te osmišljavaju način kako će prezentirati zadano područje (kroz plakat, igrokaz, pjesmu i dr.). Jedni drugima prezentiraju svoj rad.

Završna aktivnost:

1. S učenicima odaberite područje iz kojeg želite napraviti plakat (nacionalna razina, Osječko-baranjska županija, mjesto/grad). Podijelite ih u parove i/ili radne timove koji će za tjedan dana (ili duže po potrebi) doći s prijedlozima za plakat. Napomenite da na plakat ne može stati puno teksta te da pokušaju biti kreativni, koristiti fotografije, linkove, QR kodove i slične poveznice na dodatni sadržaj koji žele prikazati.

RADIONICA 3

„IZLOŽBA HRVATSKA – MAĐARSKA“

Trajanje radionice: 45 min

Ciljevi: osvještavanje uloge mladih u predstavljanju zemlje, zavičaja, mjesta; kreiranje sadržaja za buduću izložbu

TIJEK RADA

Uvodni dio:

1. U plenumu pitajte učenike za mjesto u Hrvatskoj koje bi preporučili drugima za posjetiti i gdje još nisu bili i voljeli bi putovati?

Središnji dio:

1. Pozovite učenike da predstave svoje radove - plakate koji su radili protekli tjedan

2. Nakon svake prezentacije pozovite druge grupe da komentiraju na način što im se svidjelo te s kojim bi sadržajem eventualno dopunili plakat

3. Diskutirajte u plenumu s učenicima koje su im prezentacije bile najbolje te napravite uži odabir koji bi potencijalno bili predstavljeni na izložbenim plakatima (2 rada). Napomena: radove koji ne uđu u uži izbor svakako možete sačuvati i prikazati ih uz izložbene plakate kada izložba bude prikazana u vašoj školi.

4. Ukoliko je potrebno ostavite vrijeme kako bi se u odabranim radovima napravila dodatna modifikacija i uvrstili korisni prijedlozi iz grupe

Završni dio:

1. Odaberite 2 rada koji će biti uključeni u izložbu i pošaljite materijale na izradu (u Nansen dijalog centar)

2. Diskutirajte s učenicima o idejama kako zamišljaju otvaranje izložbe u njihovoj školi (izložba će biti organizirana u drugom polugodištu šk. god. 2020/2021.).

RADIONICA 4 „INTERAKTIVNA KARTA REGIJE“

Trajanje radionice: 45 min

Ciljevi: istraživanje kulturnog bogatstva zajednice, jačanje uključivih i otvorenih stavova kod djece i mladih

TIJEK RADA

Uvodni dio:

Pohvalite učenike za prethodno učinjeni rad na temu izrade izložbe „Hrvatska – Mađarska“. Napomenite da zbog limitiranog prostora na panoima neće svi radovi moći biti izloženi ali da se projektom planira izrada interaktivne karte regije na web stranici projekta koja omogućuje primanje puno više sadržaja od fizičke izložbe. Pokažite primjer interaktivne karte na <https://www.danurb.eu/#/projects/heritage/251> (izaberite neki primjer koji uključuje fotografiju).

Objasnite da karta koju oni budu izrađivali će biti iz perspektive mladih ljudi i kako bi oni predstavili svoje mjesto/regiju prijatelju koji dolazi iz druge zemlje (npr. Mađarske i sl.).

Središnji dio:

Prenijeti učenicima da će podatke prikupljati kroz google forms upitnik: <https://forms.gle/FUNhzQFCzn8WeGfS7>

S učenicima prođite kroz pitanja i obrazložite ako trebaju određena pojašnjenja.

Napravite oluju ideja po kategorijama (ili možete podijeliti razred u 5 manjih skupina) što bi sve moglo biti upisano u budućoj karti. Nakon toga grupe prezentiraju ili održite refleksiju onoga što je napisano u kategorijama.

Završni dio:

Odlučite hoće li učenici individualno raditi na zadatku ili u paru i dogovorite rok (npr. za 2 tjedna) do kada će ispuniti upitnik s 1 unosom (ako rade u paru mogu 2).

RADIONICA 5 „INTERAKTIVNA KARTA REGIJE“

Trajanje radionice: 45 min

Ciljevi: istraživanje kulturnog bogatstva zajednice, jačanje uključivih i otvorenih stavova kod djece i mladih

TIJEK RADA

Uvodni dio:

Otvorite temu s pitanjem učenicima kako im je bilo prikupljati materijale.

Središnji dio:

Pozovite učenike da individualno ili u paru prezentiraju prikupljene materijale u formi kojoj žele (kroz fotografije, priču, čitanje onog što su napisali i sl.). Pružite mogućnost komentiranja i dopune drugim učenicima nakon svake prezentacije. Ukoliko ste u mogućnosti na karti mjesta/regije označite sve ono što učenici prezentiraju.

Organizirajte unos podataka na google drive s učenicima – kroz tablete, pametne telefone ili informatičku učionicu (što je na raspolaganju).

Završni dio:

Rezimirajte što su učenici najviše prikupili (kojih kategorija unosa), postoji li još nešto što bi svakako željeli naknadno istražiti. Ukoliko, po vašem mišljenju primijetite da je potrebna dorada tekstova fotografija i sl. osigurajte učenicima još tjedan dana prostora, te ponovite radionicu.

RADIONICA 6 „IZRADA KAHOOT KVIZA“

Trajanje radionice: 45 min

Ciljevi: kroz kvizove podići razinu znanja o zajednici koja nas okružuje, kulturnoj baštini i zabavnim načinima učenja.

TIJEK RADA

Uvodni dio:

Odigrajte s učenicima „Interkulturni kviz – svijet“ ili neki drugi kviz koji sami osmislite: <https://create.kahoot.it/share/interkulturni-kviz-svijet/a2e1bc96-2820-4d69-90a0-8aea25d0c50c>

Nakon kviza pitajte što im se svidjelo i pozovite ih na kreiranje kviza koji bi trebao uključiti pitanja o njihovom mjestu/regiji.

Središnji dio:

Podijelite učenike u manje grupe kako bi osmišljavali pitanja i odgovore koji se odnose na zanimljivosti iz njihovog mjesta/regije.

Grupe prezentiraju pitanja i cijeli razred se uključuje u odabir onih za koje smatraju da su najzanimljiviji. Odaberite 10 – 15 pitanja te kreirajte kviz zajedno s učenicima.

Završni dio:

Testirajte kviz sa drugim razredom iz vaše škole u kojem su vaši učenici „administratori“ kviza i daju obrazloženja po pitanjima ukoliko je potrebno.

MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA DIGITALNIH ALATA U INTERKULTURNOM OBRAZOVANJU U ŠKOLAMA

UVOD

Tradicionalni model obrazovanja (učenici, gradivo, nastavnik) se nadopunio u 21. stoljeću s četvrtom komponentom, kojeg mi kao prosvjetni radnici – a pogotovo usred situacije obrazovanja uzrokovane pandemijom – ne možemo zanemariti. Digitalna tranzicija jedan je takav kompleksan tok, u kojem se ne mijenjaju samo sredstva, i kompetencije, već treba razvijati i ciljeve učenja, metodiku predavanja i samo učenje.

U ovom metodičkom materijalu želimo pomoći prosvjetnim djelatnicima u ovoj promjeni. Prvi dio priručnika predstavlja općenita sredstva, koja se lako mogu koristiti u tijekom svakodnevnog rada, ali koje ipak bitno povećavaju osobinu doživljaja učenja i s time angažman učenika. Drugi dio sažima najosnovniju teoretsku pozadinu interkulturalnog učenja, dok treći dio sadrži izrađene planove nastavnog sata, koja se u potpunosti mogu realizirati.

Oni prosvjetni radnici, koji bi se više udubili u digitalnu tranziciju, njima preporučujemo e-learning tečajeve, koje su također izrađene u okviru projekta TEACH. <https://www.teach-intercultural.com/>

MODEL SAMR

Model SAMR prikazuje, da su digitalni alati povezani s metodičkom pozadinom ciljeva učenja. Važno je, da u vezi urađenih zadataka na digitalnim platformama, obilježimo točne pedagoške ciljeve, i da ih ne koristimo samo kao dodatne djelatnosti. U ovome pomaže poznavanje modela SAMR.

- S – Zamjena (substitution)

Tehnologija zamjenjuje jedan tradicionalni postupak u praksi obrazovanja bez da nastane bitnija promjena. (Npr.: projekcija plana nastavnog sata u obliku prezentacije umjesto pisanja; online test.)

- A – Proširenje (augmentation)

Primjena tehnologije znači dodatnu mogućnost, funkciju usporedbi s ranijom praksom, ali u suštini karakteristično je tradicionalno metodološko okruženje. (Npr.: prilikom popunjavanja online testa učenik će dobiti odmah povratnu informaciju o uspjehu od nastavnika ili svojih partnera)

- M – Modifikacija (modification)

Tehnologijom pospješeni pedagoški preobražaj je prvi korak, pomoću kojih prosvjetni radnici modificiraju zadatke, aktivnosti učenika prema suvremenim mogućnostima. (Npr.: u zadacima, koja su s potpomognuta s digitalnim platformama, pojavljuju se kompetencije 21. stoljeća.)

- R – Reinterpretacija (redefinition)

Ponovno razmišljanje, reinterpretacija rada, djelatnosti obrazovnih djelatnika pri čemu učenici mogu planirati takve kreativne zadatke i probleme za rješavanje, za koje ranije nisu imali mogućnosti. (Npr.: uključenje u rješenje stvarnih problema koja se tiču njihova mjesta stanovanja.)

KAKO MOŽEMO KORISTITI ONLINE TESTOVE I KVIZ PLATFORME NA M I R NIVOIMA?

Razigrana pomagala za učenje i testovi na osnovu njihove originalne funkcije stoje na nivou S, eventualno A, i mogu biti dobra sredstva za razvijanje autonomije učenika, kada naše učenike pomoću ovakvih platformi uključujemo u odluke vezane za učenje. Pored toga možemo se njima igrati u grupi ili uz igru testovima, koje su oni napravili.

Pri tome učenje ne teče samo pasivno, na potrošački način, već i aktivno, s participativnom prirodom, gdje učenik gradi znanje, pravi, prikazuje zadatke, svoje partnere uči na posredan ili neposredan način, a i on sam uči. Na ovakav način vrijedi praviti igre, testove s učenicima, koje oni međusobno igraju. To može poslužiti kao odličan teren u suvremenom obrazovanju.

DIGITALNI ALATI

U nastavku ćemo prikazati nekoliko takvih aplikacija, koje mogu značiti jedan prvi korak – inputi za uključanje sadržaja jednako za nastavnika i učenike. Rad i struktura aplikacija je jako slična, i zato svako može jednostavno pronaći onu, koju voli, sebi najpraktičniju, najjednostavniju.

Na ovim platformama učenicima ne zadajemo samo zadatke, već možemo i vrednovati njihovo znanje. Velika prednost digitalnih aplikacija/sistema je to, da učenik vrednovanje ne doživljava kao tjeskobnu povratnu informaciju, te da su one lagane, lako razumljive, razigrane. Pored toga zadaci, traže egzaktno odgovore, svaki ovakav sistem je u stanju da sam izvrši ispravku.

KVIZ PROGRAMI

- **Quizizz**

<https://quizizz.com/>

S prosječnim znanjem korisnika lako se mogu konstruirati, a to je ujedno i upadljiva i zabavna platforma za pravljenje online kviza.

- **Kahoot!**

Detaljan opis sadrži prilog broj 1.

Kahoot! platforma je jedna od najpoznatijih i najpopularnijih platforma za pravljenje i testiranje online niza zadataka. Odlično se može koristiti za ponavljanje na satu ili nakon završetka teme, ali čak i za kratak kontrolni. Platforma se na kompetitivan način ophodi ka vrednovanju, zato kod njene primjene

svakako vrijedi imati na umu dinamiku grupe. Tamo gdje prihvaćanje uspjeha uzrokuje anksioznost, bolje je koristiti je u paru.

Učenici stupaju na www.kahoot.it stranicu, gdje se mogu uključiti u igru tako, što će upisati identifikacijsku šifru zadatka, koji je jedan niz brojeva (game pin), njega sistem generira uz zadatak, koji je nastavnik sastavio. Pored toga postoji i opcija (assign), koja određuje vremenski rok kada se može uraditi Kahoot!, a platforma automatski prikuplja rezultate.

- **Socrative**

<https://www.socrative.com/>

Socrative je sličan Kahoot!-u, dosta je specifična platforma: na jednom mjestu se nalaze razigrana natjecanja i ozbiljniji testovi, postoji jedna i višestruka mogućnost izbora, točno-netočno, kratak tekstualni odgovor, postoji opcija učitavanja slike. Pozitivna stvar je da u slučaju zastoja, na poruke daje odgovor kroz helpdesk. Socrative se može koristiti kao klasičan Quiz i kao Spacerace, što predstavlja takmičenje koje se igra u grupi. Savršen je na kraju sata za ponavljanje savladanog gradiva.

Kod starijeg uzrasta vrijedi igrati u paru, zato što na platformu Spaceraace može se pristupiti s najviše 20 računala. Njena suština je, da po jedna raketa u boji (ili drugi znak) označava grupu, uz koje učenici mogu se priključiti kao pojedinci ili kao grupa korisnika. U toku igre uspeh članova ekipe se zbraja, i na projektoru se prikazuje stanje igrača ili ekipe tako, što napredak prikazuju bezimene rakete vukući za sobom liniju u boji. Potrebno je naglasiti ravnotežu između brzine i točnih odgovora. Raketa se kreće ka naprijed pri točnom odgovoru, međutim pobjeđuje onaj, koji najbrže daje točne odgovore, prema tome računa se i točan odgovor i brzina.

IGRE KAO PRUŽATELJI PODRŠKE UČENJA

Korištenje igara kao pružatelja podrške učenja se zasniva na jako jednostavnom pedagoškom razmišljanju, što često najtočnije sama djeca formuliraju: Učenje je bolje uz igru!

- **LearningApps.org**

<https://learningapps.org/tutorial.php>

LearningApps.org je jedna i na mađarskom jeziku besplatno dostupna aplikacija, koja uz male, interaktivne kockice podržava tijek učenja i predavanja. Postojeće kockice i neposredno mogu se vezati uz gradivo, odnosno korisnici ih sami mogu praviti ili promijeniti. Naš cilj je, da skupimo višekratno upotrebljive kockice, i da ih učinimo javno dostupnim svima. Ove kockice zbog toga ne sadrže nikakav poseban okvir ili konkretno stanje učenja, već se isključivo odnose na interakciju. Prema tome kockice same po sebi ne znače zaključene nastavne jedinice, već ih treba ugraditi u odgovarajuću sredinu učenja. Sama stranica zahvaljujući mađarskom jeziku i platformi uređivanja jednostavno se i lako uči. Njena velika prednost je, da se može pretraživati između pripremljenih edukativnih kockica. Pripremljene kockice mogu se podijeliti i linkom, QR-kodom, tako učenici i bez registracije mogu igrati zadatke.

- **Wordwall**

<https://wordwall.net/hu>

Wordwall je jedna takva aplikacija na mađarskom jeziku, na kojoj mogu se praviti interaktivni zadaci radi stvaranja raznolikog sadržaja na satu. Na besplatnoj platformi već u startu nam stoji na raspolaganje 16 šablona, i može se napraviti 5 zadataka. Pored toga možemo koristiti i već ranije, od strane Wordwall-zajednice, pripremljene javne zadatke. S gotovim zadacima djeca se mogu igrati i osobito u vlastitom tempu ili uz koordinaciju nastavnika. Zadatak se može napraviti uz pomoć jednog sistema šablona. U ovim šablonama pronaći ćemo klasične stvaraoce zadataka, kao na primer Kviz i Križaljka.

Možemo se sresti i s takvim igrama, kao što je Labirint ili Kolo sreće, i postoje i takvi alati za upravljanje u učionici, kao što je Redoslijed sjedenja, s kojim možemo rasporediti djecu za izradu određenog zadatka, za rad u grupi. Ovo međutim spada u usluge, koje se naplaćuju.

U načinu grupne igre svako dijete izrađuje isti zadatak odjednom, i svako sa svojim alatom se priključuje zadatku. U ovom slučaju prosvjetni radnik je taj, koji upravlja tokom igre. Poneke igre su na bazi natjecanja, kao što je na primjer Kviz, gdje učenici moraju što brže dati ispravan odgovor. Drugi zadaci, kao što je na primjer Oluja ideja, olakšavaju suradnju. Nakon što izaberemo jednu igru, učenici treba da stupe na stranicu goWordwall.com, i treba upisati kod, koji se pojavljuje na projektoru (kao u Socrative-u ili Kahoot!-u). Zatim samo treba upisati svoja imena, i treba sačekati, da nastavnik započne igru. Wordwall korak po korak vodi kroz zadatke na mađarskom jeziku.

Tu se može naći opis: <https://wordwall.net/hu/features>

IZRADA SADRŽAJA

Korištenje sadržaja je: pogledam, pročitam, saslušam itd. određeni sadržaj. Jednosmjerni tok, u kome sudjelujem u svojstvu primatelja. Izrada sadržaja jedna je aktivna djelatnost. Može nastati kao reakcija ili i kao samostalni sadržaj. U slučaju korištenja online platformi, ima veći digitalni otisak.

Nacionalne, školske tradicije, oblikovanje zajedničke povijesti razredne zajednice, senzibilizacija, čak i naše odijevanje, frizura i stil govora mogu biti sredina za promišljanje o kulturi. Ipak ono čega se prvo sjetimo u prvom krugu vezano za kulturno obrazovanje, to je pokazuje našu potrošnju sadržaja. Dijelimo slike, videa, odlazimo na izložbu, slušamo glazbu s učenicima, upoznajemo se s drugim kulturama pomoću multimedijских alata, sudjelujemo na školskim priredbama i tako dalje. U interkulturalnom obrazovanju treba jačati izradu sadržaja korištenjem digitalnih alata.

VIZUALNA SREDSTVA PODRŠKE

Svima su otvorene mogućnosti interneta, i one su skoro beskrajne. Od nepregledne mase informacija mogu se stvoriti promišljeni sadržaji znanja prilagođeni individualnim potrebama. U skladu s tim može smanjiti uloga institucija, koje sadržaj prosljeđuju, granica između nastavnika i učenika može se zamagliti, internet može postati prirodna platforma znakovitog učenja i učenja o zajednici, čak štoviše, već je to i postao.

Cilj vizualnih sredstva podrške je, da se napravi takav proizvod, koji ćemo koristiti kao potrošači sadržaja. Mnogi učenici još u jako mladim godinama bolje barataju ovim alatima, nego mi, nastavnici, i sadržaji, koje su oni učinili predstavljaju određeno znanje i učenje.

• Canva

Canva je jedna nevjerovatno korisna platforma. Na stranici među ostalima mogu se praviti plakati, pozivnice, flajeri, fotomontaža, infografika, diplome, biografije (video) prezentacije, Facebook-video, Instagram priča, Zoom virtualnu pozadina, mogućnosti se kontinuirano šire. Opcija s besplatno dostupnim mogućnostima je i više nego dovoljno za stvaranje uzbudljivijeg toka učenja, ali za one, koji žele više, postoji i opcija s naplatom.

Ovdje možete pogledati jedan video o tome kako se radi:
<https://youtu.be/C0xPHo cJl0>

Izvor: Budućnost učenja MOOC 2020

- **ThingLink**

ThingLink je jedna nagrađena aplikacija, pomoću koje se mogu napraviti interaktivne slike, videa, njena platforma za rad je dostupna na stranici www.thinglink.com. Rukovanje aplikacijom je jednostavno i lako se uči. Potrebno je samo odabrati jednu sliku ili video, koji smo mi izabrali, s kojim bismo željeli raditi (odabrane medijske datoteke mogu biti i datoteke napravljene s tehnologijom 360 stupnjeva).

Ideje za korištenje ThingLink-a

Evo nekoliko dobrih vježbi za ideje „izvan okvira“, koje su smislile kolege u nužnoj situaciji uzrokovane Covidom:

- Može se predstaviti jedno geografsko mjesto, umjetničko djelo, popularni čovjek, matematički teorem ili kemijski element putem jedne slike ili videa;
- Može se predstaviti jedno geografsko mjesto, umjetničko djelo, poznata osoba, matematički teorem ili kemijski element putem jedne slike ili videa;
- Može se napraviti izložba iz djela likovne kulture, medijske kulture ili u sklopu glazbenog odgoja;
- Može se prirediti humanitarna akcija, u kojoj ćete predstaviti predmete za aukciju;
- Možete zajedno napraviti interaktivnu izložbu za neki nacionalni praznik;
- Može se održati online ispraćaj;
- Može se isplanirati ekskurzija.

DIGITALNO PREPRIČAVANJE DOGAĐAJA

Kao što je već i ranije o ovome bilo riječi, kulturna razmjena danas se već ne predstavlja samo u potrošnji sadržaja, već u sasvim ranom dobu mladosti počinje proizvodnja sadržaja. Mi kao prosvjetni radnici postavljamo pitanje: Kako možemo sudjelovati u ovoj razmijeni? Kakva sredstva imamo, da bismo ih lakše razumjeli?

Digitalno prepričavanje događaja je metoda, koja kombinira tradiciju, osobito prepričavanje sa suvremenim tehnikama.

Bán Dávid: Najljepša božićna jelka moga života. https://youtu.be/wl_zqgjV-4

Izvor: Udruga Anthropolis

Digitalno pripovijedanje je metoda, koja pomaže prikazati naše doživljaje pomoću fotografija. Pomaže upoznati nam sami sebe i druge, a u isto vrijeme razvija našu sposobnost samo izražavanja i našu kompetenciju stvaranja, našu kreativnost.

Pripovjedač prikuplja slike u vezi svog događaja, koje zatim svojim glasom objašnjava u jednom prikazanom malom filmu u trajanju otprilike 2 minute. Metodu možemo primjenjivati na mnoga područja zbog njene osobitosti i dubine, naime pomaže u upoznavanju samih sebe, u izražavanju naših osjećaja, njime se može bolje upoznati jedna zajednica. Možemo koristiti u cilju osvještavanja bitnih društvenih tema, i naravno velike mogućnosti se kriju i u pedagoškoj primjeni.

I u školi se može koristiti, kao obrazovna metoda, jer razvija digitalne kompetencije, pruža mogućnost za obradu iskustava i refleksija, koja nastaju na putu učenja, razvija samo izražavanje i empatiju, jača kritičko razmišljanje i toleranciju. „Pored korištenja digitalnih sredstva, njime kombinirano pomaže u razvijanju pripovjedačkih sposobnosti i usmene komunikacije.“

Digitalno pripovijedanje pruža učenicima jednu novu vrstu alternative, s kojom mogu graditi čak i njihove odnose, a prosvjetnom radniku pruža se mogućnost, da predstavi pojedine teme, čak i predmete u jednom novom okruženju.

Kad se može govoriti o digitalnom pripovijedanju?

Na osnovu definicije StoryCenter možemo govoriti o digitalnom pripovijedanju, kada su prisutne sljedeće komponente:

- Tvorac djelo tematizira iz osobne točke gledišta,
- osobne refleksije formulira u 1. licu jednine,
- prikazuje vremenske kontekste, njegova priča se sastoji iz scena,
- koje ilustrira s fotografijama, i
- bogatom glazbenom podlogom.
- Gotovo djelo je jedinstveno, osobno djelo,
- njena dužina u idealnom slučaju traje 2-3.”[1]

Kako ga možemo koristiti u obrazovanju?

„Digitalno pripovijedanje nudi priliku, da učenici pomoću vlastite narativne logike, u pripovjedačkom okviru naprave red u informacijskom kaosu vezano za datu temu, koji vlada u njihovim glavama. Naime u toku procesa oni pretražuju izvore, formuliraju momente, koje smatraju sebi bitnim i osobnim, između njih postavljaju kauzalne poveznice, odnosno svoje događaje stavljaju u kontekst. Ovaj način pogodan je i izvan individualnih životnih priča i može se koristiti za upoznavanje, obradu, ugradnju sadržaja predmeta.“

Primeri za školsku upotrebu:

- upoznavanje individualnih priča pomaže grupnoj koheziji, pomoću njih upoznajemo ostale članove grupe,
- formuliranje bitnih društvenih poruka, oblikovanje ličnosti,
- građenje razredne zajednice, ponekad skriveni sukobi izađu na vidjelo,
- rad na traumati,
- obrada sadržaja predmeta na poseban, interaktivan način.

1] Anita Lanszki: Digital storytelling and student content (re)construction
<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/digitalis-tortenetmeseles-es-tanuloi-tartalomrekonstrukcio>

Za što i kako može biti dobra jedna prezentacija?

O prezentaciji možda prvo nam padne na pamet frontalna predavanja, što naravno ima svoje jako bitno pedagoško mjesto i cilj. Međutim prezentacija kao sredstvo ne samo nastavnicima može biti od koristi, nego može pružiti informaciju i o napredovanju učenika. Možemo koristiti statične i dinamične aplikacije za izradu prezentacija, s kojom bilo koju temu možemo učiniti šarenom i uzbudljivom. Ali prije nego što krenemo s predstavljanjem platformi, važno je raspraviti nekoliko aspekata, koje trebamo mi i naši učenici uzeti u obzir prilikom pravljenja prezentacija.

Karakteristike dobre prezentacije:

- Iz prezentacije nedvosmisleno se vidi koje su ključne misli.
- Sadrži samo ključne riječi, najbitnije misli se iskazuju u pismenom obliku, dopunjeno relevantnim ilustracijama, eventualno grafikonima.
- Ne piše se sve što se usmeno govori. Za to se koristi funkcija bilješki.
- Dobra prezentacija ima jasnu građu, na odgovarajući način strukturira idejni sadržaj prezentacije (ovu strukturu vrijedi na početku prezentacije i predstaviti).
- Slova neka budu dovoljno velika, a i boje treba dobro izabrati, da bi i oni u zadnjem redu mogli pročitati.
- Elemente ne animirati nepotrebno! Previše i nepotrebno kretanje prezentacije oduzima fokus učeniku i među učenicima.
- Animirati treba samo tada kada je bitno, da informacije na datom slajdu se ne pojave odjednom!
- Svoju prezentaciju kontrolirati u vidu pravopisa i iz gramatičkog aspekta!
- Uvijek treba pravilno naznačiti izvor informacije slike i teksta!

TEME I PLANOVI NASTAVNOG SATA VEZANI ZA INTERKULTURALNO OBRAZOVANJE

Interkulturalno obrazovanje se ne svodi na jedno polje, i nije isključivo zadatak nastavnika. To je tok, koji se stalno mijenja, nikad nije konstantan, on se uvijek realizira u aktualnim interakcijama i dobiva sebi mjesto između mogućnosti koja su data od strane aktualnog društvenog stanja.

Tako u interkulturalnom obrazovanju je aktivni sudionik učenik, nastavnik, roditelj i aktualna društvena politika, ali isto tako i suradnici, koji u školi nisu čvrsto povezani s obrazovanjem, kao što je portir, osoblje za čišćenje, kuhinjsko osoblje i tajništvo. Isto tako na to ima utjecaj i makro i mikro okolina, koja obuhvaća školu, da li je škola i obrazovanje multikulturalno, te kakva je politika obrazovanja države.

IDENTITET POJEDINACA I ZAJEDNICE, INTERKULTURALNOST

Cilj: Nastanak predrasuda i svijest o njihovom utjecaju, samospoznaja i razvijanje kulturalnih kompetencija.

KULTURA I IDENTITET

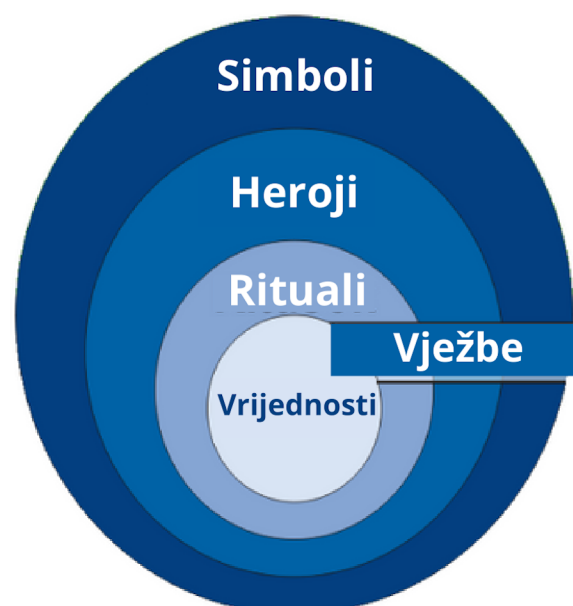
- Široko shvaćeno kultura je određeni sistem vrijednosti i ponašanja, koji nam pruža mogućnost tumačenja, shvaćanja veze između sebe i svijeta oko nas.
- U toku našeg razvoja identiteta naša porodica ima osnovnu ulogu. Kultura u koju se rodimo, a zatim u toku formiranja naše osobnosti krug socijalizacije se proširuje, te druge kulturalne sredine i zajednice ostavljaju trag na našoj osobnosti.
- Dok poznajemo samo jednu kulturu, onu u kojoj se rodimo, dotad nismo ni svjesni osobnog sistema kulture, najčešće tada postajemo toga svjesni, kada se susretnemo s mnogostranošću drugih kultura, i doživimo svoju različitost i sličnosti.

Goldman: Model ledenog brijega

- I kultura ima vidljive dijelove – građevine, umjetnost, kulinarska umjetnost, glazba i jezik, da samo navedemo pojedine od njih - koje se mogu lako identificirati.
- S druge strane jake odrednice kulture – npr. povijest, norme, vrijednosti skupine ljudi u datoj kulturi i njihove osnovne pretpostavke o teritoriji, prirodi, vremenu – već je teže prepoznati.
- U modelu imaginarni dio iznad vode ledenog brijega pokazuje dio kulture, koji se nalazi u svijesti čovjeka, koji može svojom voljom da na njega utiče i promjeni. To se očituje u pravilima ponašanja, jeziku, tradiciji, povijesti i normama ponašanja, koje su za istražitelja „opipljivi“, i tako lako ih je promatrati.
- 9/10 dijela ledenog brijega pod vodom u toku socijalizacije u mladosti duboko se fiksira u našoj osobnosti, da njeno postojanje i utjecaj ne postaje nam svjesno sve dok ne suočimo se s drugačijom, stranom kulturom. [2]

Hofstede, Geert: Model kulture luka

- Simboli: su riječi, geste ili predmeti, koje nose posebno značenje, ova značenja poznaju oni, koji su dio date kulture.
- Heroji: žive ili nežive osobe, stvarna ili stvorenja mašte, koja predstavljaju u danoj kulturi visoko cijenjene osobine, i koji tako pružaju model ponašanja.
- Rituali: zajedničke djelatnosti koje u datoj kulturi smatraju društveno bitnim, zato su važni.
- Vrijednosti: određuju što je dobro i što je loše.

KATEGORIZACIJA

Jedan od osnovnih procesa promišljanja jest kategorizacija. Bez bi bilo nemoguće da primimo k znanju i najjednostavnije činjenice.

• **Njena funkcija:**

- izrada kognitivne mape
- pojednostavljenje okoline
- stvaranje očekivanja, djelotvorna obrada veće količine informacije.

Njena disfunkcija:

- pojednostavljenje, generalizacija
- pretpostavljanje različitosti u vrijednostima između vlastite i strane grupe,
- revalorizacija vrijednosti vlastite grupe.

STEREOTIPI

Nalazi temeljeni na kategorizaciji karakterističnih osobina različitih grupa te se temelje u velikoj mjeri na konsenzusu, i vremenski su trajni (npr.: Talijani su strastveni; Židovi imaju čežnju za novcem itd.).

Njena funkcija:

- brzo informiranje, površno, ali laka orijentacija,
- potvrda postojećih nejednakosti u međugrupnim odnosima (np. „Romi ne rade, jer su lijeni“).

Disfunkcija:

- pojednostavljenje, generalizacija,
- stereotipi su obično kruti i teško se mogu promijeniti, čak i kroz direktno iskustvo.

PREDRASUDE

Po Giddens-u predrasuda je prethodni stav o pojedincu ili o skupini, prvenstveno na osnovu glasila, koja se ne zasnivaju na neposrednim iskustvima, a ova mišljenja se ne mijenjaju ni pod utjecajem novih saznanja.

Po Allport-u dva faktora su potrebna da bi nastala predrasuda: neutemeljena (zasniva se na nedostatku informacije) presuda, pozivanje na impresiju i emocionalno stanje, koje može biti i pozitivno i negativno, ali što je jači negativan stav, to više i ranije će prijeći u neprijateljsku akciju.

Aronson nastanak predrasuda svodi na četiri glavna razloga. Ovi razlozi ne isključuju jedni druge, čak što više i jedno pored drugog mogu biti prisutna više razloga:

- privredna, politička konkurencija (dostupnost ka resursima je ograničena, većina se trudi da istisne manjinu),
- premještena agresija, traženje žrtvenog jarca (većina izživljava svoju frustraciju na podčinjenoj manjini),
- autoritarna osobnost (osobina karaktera),
- sukladnost (pridržavanje društvenim normama s predrasudama).

Po Allport-u može se razlikovati pet stupnja predrasude, koje se grade jedna na drugu:

1. usmena predrasuda,
2. zaobilaženje,
3. diskriminacija, otklanjanje (separacija), isključenje (segregacija),
4. fizička agresija,
5. progon i istrebljenje.

Diskriminacija

Po Giddens-u dok predrasuda pretpostavlja nastale stavove u jednoj skupini suprotno drugoj skupini, diskriminacija se odnosi na stvarno ponašanje, akciju, koja služi da spriječi pojedinoj skupini dostupnost određenim pravima ili resursima, kojima su drugima na raspolaganju. Često iz predrasuda nastaje diskriminacija ali neće obavezno prijeći u akciju.

Sve one diskriminacije, isključenja ili beneficije, koje sprečavaju jednake mogućnosti, odnosno vrijeđaju načela jednakosti, zovemo diskriminacijom. Diskriminacija u takvim slučajevima se ispoljava tamo, gdje neku skupinu/pojedinca liše mogućnosti, koja su drugima otvorena.

Po Hoppes-u u razvoju interkulturalnih kompetencija kritičan faktor je to da u kakvoj mjeri smo prisvojili tijekom stjecanja interkulturalnog znanja:

- etnocentrizam: naivna pretpostavka o tome, da svatko posjeduje isti pogled na svijet identičan svom;
- podizanje svijesti: prepoznavanje postojanja različitih pogleda na svijet i sustava vrijednosti;
- shvaćanje: realizacija, razumijevanje temeljnih razloga razlika;
- prihvaćanje – poštovanje: poštovanje pogleda na svijet i funkcioniranja druge kulture;
- vrednovanje – poštovanje: prepoznavanje i priznanje apsolutnih vrijednosti druge kulture;
- selektivna primjena: na osnovu nekih selektivnih aspekata preuzimanje nekoliko elemenata druge kulture;
- asimilacija – primjena – bikulturalizam – multikulturalizam: prilagođavanje drugoj kulturi na osnovu identificiranja njime.

PLAN NAŠTAVNOG SAĀA: TKO SAM JA? ŠTO VIDITE, ŠTO STE VIDJELI

VJEŹBA: MOJ LEDENI BRIJEG

Uzrast skupine: niŹi i viŹi razredi osnovne Źkole

Sredstva: papir A4, flomasteri u boji, pametna ploĉa
Canva ili ThigLink

Vremenski okvir: 45 minuta

Koraci:

1. Svakome podijelimo jedan list papira i flomastere u boji.
2. KaŹimo uĉenicima, da na danaŹnjem satu traŹimo odgovor na pitanje „Tko sam ja?“, razgovarajmo o raznolikosti naŹe osobnosti.
3. Zamolimo uĉenike, da na list papira nacrtaju jedan ledeni brijeg. Jedna od osobina ledenih brjegova jeste, da se otprilike njihova jedna devetina vidi iz vode, to je vidljivi dio. Podvodni dio na prvi pogled je nevidljiv, on samo tada postaje vidljiv, kada zaronimo pod vodu. Tako je to i kod ljudi, pri prvom susretu moŹemo upoznati samo jedan dio njihove osobnosti, zato naŹe prve impresije mogu biti jako varljive. Ne moŹemo znati, Źto se krije u dubini (data osoba u ĉega vjeruje, koje su njegove Źelje, Źto mu uzrokuje radost, kakav teret nosi, u ĉemu je dobar ili Źto je njegova slabost, odakle dolazi, kuda ide, Źto je njemu bitno, po kakvim vrijednostima Źivi svoj Źivot), sve dok ga bolje ne upoznamo.
4. Zamolimo uĉenike, da danas ovom prilikom dozvole uvid i u one dijelove njihove osobnosti, koje se ne vide. U drugom koraku neka izrade svoj ledeni brijeg (mogu i crtati i pisati).
5. Nakon Źto su pripremljeni ledeni brjegovi, pravimo male skupine od 4-5 osoba (po prilici u jednu skupinu neka budu oni uĉenici, koji manje poznaju jedne druge; ako ih je malo, tada nisu potrebne male skupine). Neka zamjene meĹusobno listove, svatko neka prikaŹe tuĹi ledeni brijeg.
6. U toku obrade s osobnog nivoa krenimo i razgovarajmo o pojmu identiteta zajednice, prikaŹimo model ledenog brijega, i razgovaramo o stvaranju predrasuda.
7. Od pripremljenih dijela pomoĉu Canva ili ThingLink uĉenici mogu praviti poster ili svatko moŹe napraviti i osobnu karticu identiteta.

PLAN NASTAVNOG SATA: TKO SAM JA? KAKO SE MEĐUSOBNO POVEZUJEMO

VJEŽBA: MOLEKULA IDENTITETA

Ciljna skupina: niži i viši razredi osnovne škole, gimnazije

Sredstva: papir A4, flomasteri u boji, papirići, pametna ploča

Program za oblak riječi: <https://www.usernet.hu/blog/a-15-leqjobb-ingenyes-szofelho-keszito-program>

Vremenski okvir: 45 minuta

Učenici pomoću prikaza molekule razmišljaju o dijelovima identiteta, koja ih određuju. Svoje molekule predstavljaju jedni dugome, traže zajedničke točke. Na osnovu pokrenute teme pogledajmo raznolikost, sličnosti i jedinstvenosti skupine.

Koraci:

1. Zamolimo grupu, da na osnovu njihovog znanja navedu kakva je jedna molekula. Suština molekule je to, da se sastoji iz različitih atoma. Na takav način gledajmo i na ljude, tražimo to, od kakvih elemenata se gradi neka osoba, što ga/ju sve određuje. Sakupljajmo o tome nekoliko primjeraka skupa s učenicima.

2. Dajmo svakom sudioniku po jedan list papira i 5 kom. listića. Zamolimo svakog, da na sredinu lista nacрта jedan Točak, da upiše u njega svoje ime, to će biti centralni atom, uz to tražimo dalje povezane atome, koje sadrže pojedine dijelove identiteta. Svatko neka osobito isplanira osobnu molekulu s najmanje 5 kom. povezanih osobina. Njih jedan po jedan treba napisati na listiće.

3. Kada smo s ovim gotovi, tada napravimo male skupine od 3-4 osobe, a ceduljice sakupimo od učenika. Učenici skupine neka pokažu jedni drugome svoje molekule, i trebaju tražiti zajedničke točke, iako i takve, koje se ne nalaze na svačijem listu papira, ali ipak mogu se uz njih povezivati. Za to vrijeme vođa skupine će napraviti oblak riječi na ploči od onih osobina, koja se nalaze na ceduljicama.

4. Zajedno razgovarajmo o iskustvima rada u skupinama. Da li je vježba uzrokovala iznenađenja, koliko je bilo lako ili teško napraviti osobnu molekulu? Da li su uspjeli pronaći zajedničke točke s ostalima, kakav je bio osjećaj pričati o sebi i duge saslušati?

5. Zatim vratimo se do oblaka riječi na ploči. Recimo, da je to taj skup, koja je napravljena od dijelova identiteta skupina. U nastavku pogledajmo kako smo mi različiti, a koliko imamo zajedničkih stvari. To ćemo tako uraditi, što na osnovu slučajnosti ćemo pročitati jednu osobinu, i tko smatra točnim za sebe, taj neka ustane (čak i tada, ako u njegovoj molekuli ne sudjeluje). Pogledajmo, koliko učenika stoji, zatim svi će sjesti, i stiže novi identitet. Nije potrebno prijeći sve oblake riječi, probajmo odabrati takve stvari, o kojima mislimo, da će mnogi ustati, i pojedine za koje pretpostavljamo da će mali broj ustati.

6. Razgovarajmo o iskustvima ovog dijela. Kakav je bio osjećaj ustati, jesu li promatrali, hoće li i neko drugi se pomaknuti? Kakav je bio osjećaj biti dio većine ili manjine, ili ostati sam? Od sada što misle o skupini, zajednici?

7. Kao zaključak projektirajmo sljedeći mali film: DNS putovanje.
<https://www.youtube.com/watch?v=Sq6A8ty1BKQ>

PLAN NASTAVNOG SATA: NATJECANJE O KULTURALNOJ RAZNOLIKOSTI

Uzrast skupine: viši razredi u osnovnoj školi, gimnazija

Sredstva: pametna ploča, tableti/laptopi po skupinama, papir A4, flomaster

Vremenski okvir: 2x45 minuta

Koraci:

1. Podijelimo razred u 5 malih skupina. Recimo učenicima, da ćemo zajedno napraviti jedno natjecanje od više pokušaja, što ćemo izvesti u okviru jednog školskog projektnog dana u višim razredima ili u razredu.
2. Zamolimo svaku malu skupinu da napravi jednu mapu misli u smislu raznolikosti, što treba predstaviti svojim partnerima u velikoj grupi.
3. Nakon toga male skupine neka prikupe u okviru oluje ideja njima simpatične teme zadatka, a na kraju neka izaberu jednu od tih.
4. Na sljedećem satu predstavimo različite metode, među njima i digitalna sredstva (np.: Kahoot!, LearningApps), od kojih učenici mogu birati.
5. Male skupine izrađuju svoje zadatke pomoću metode koju su oni izabrali.
6. Druga prilika je testiranje i eventualna korekcija unutar razreda.
7. Također u okviru drugog sata oblikujmo bodovanje, scenarij natjecanja i komisiju za odabir.

NACIONALNA RAZNOLIKOST I KULTURALNA ZAJEDNICA

Cilj: obrada pitanja nacionalnog identiteta, različitosti zajednice, vrijednosti, jačanje otvorenog stava..

NACIJA I NACIONALNOST

1993. godine prvi slobodno birani parlament je prihvatio Zakon broj LXXVII. o nacionalnim pravima i pravima etničkih manjina iz 1993. godine. U skladu s ovim zakonom nacionalna i etnička manjina (u daljem tekstu: manjina) je svaka narodna skupina, koja je prisutna na teritoriji Republike Mađarske najmanje jedno stoljeće, koja je u krugu državnog stanovništva brojčano u manjini, članovi imaju mađarsko državljanstvo, i razlikuju se od ostalih dijelova stanovnika što imaju svoj jezik i kulturu, i tradiciju, a ujedno pokazuju takvu slogu koja služi za očuvanje kulturnog identiteta.

Prije 1. siječnja 2012. godine u Mađarskoj postojeale su 12 nacionalnih manjina, odnosno 1 etnička manjina (Romi), a zatim zbog stupanja na snagu Zakona o nacionalnosti, ukida se pojam nacionalne, odnosno etničke manjine, u njihovo mjesto stupa jednoličan izraz nacionalnost. Točno određivanje nacionalnosti.

sadrži Zakon broj CLXXIX. od 2011. godine o nacionalnim pravima (u daljem tekstu: Znp.), i sukladno tome (1. §(1)) nacionalnim smatramo one skupine naroda, koje:

- najmanje jedno stoljeće žive na teritoriji Mađarske (autohtone nacionalnosti);
- unutar stanovništva brojčano čine manjinsku zajednicu;
- od ostalog dijela stanovnika se razlikuju jer raspolažu vlastitim jezikom, kulturom i svojom tradicijom;
- raspolažu svjesnom slogom.

Zakon trenutno priznaje 13 autohtonih nacionalnosti: bugarsko, grčko, hrvatsko, poljsko, njemačko, armensko, romsko, rumunjsko, rusinsko, srpsko, slovačko i ukrajinsko. Zakonodavstvo pored određenih uvjeta doprinosi priznanje ostalih nacionalnosti, u svojstvu autohtonih nacionalnosti, što treba inicirati najmanje tisuću mađarskih državljana koji raspolažu aktivnim pravom izbora. Biti dio nacionalnosti se zasniva na samo izjašnjavanju, i slobodan je izbor. Sukladno tome prilikom popisa stanovništva priznavanje pripadnosti nekoj nacionalnosti se smatra senzitivnim podatkom, odgovor na to postavljeno pitanje je dobrovoljno.

Osnovni zakon Mađarske priznaje one nacionalnosti koji žive na teritoriji, kao državotvorne čimbenike, zatim i formulira izvjesna prava, koja se tiču nacionalnosti.

Član broj XXIX. sljedeća prava navodi:

- sloboda izbora samo-identiteta;
- korištenje materinjeg jezika, korištenje imena na vlastitom jeziku pojedinca i zajednice;
- njegovanje kulture;
- obrazovanje na materinjem jeziku;
- pravo na samoupravu.
- Nacionalna prava detaljno regulira Znp., koje razlikuje osnovna prava, prava pojedinca i zajednice. [3]

MULTIKULTURALIZAM I INTERKULTURALNOST

U decenijama nakon drugog svjetskog rata privredni tokovi, međunarodna migracija i mobilnost su doprinijeli nastanku multikulturalizma društva. Društveni znanstvenici su smatrali, da multikulturalizam simbioza raznolikosti, susreti kultura su složeni procesi na čiji uspjeh utiče stav i stereotipi pojedinca, društveno uređenje, ali i povijest, privreda i ne manje važno i obrazovanje.

U isto vrijeme već šezdesetih godina osjetljiva je bila jedna terminološka dvojnost: u Sjevernoj Americi sve češće su ga nazivali interkulturalnim obrazovanjem. Od početka osamdesetih godina u Europi multikulturalizam, kao atribut pre svega se odnosio na društvo s puno nacija, puno etničkih manjina, a u obrazovanju interkulturalnost sve više je značila priznanje jednakih vrijednosti kultura i zagovaranje prihvaćanja kulturalne raznolikosti, naglašavaju interakciju kultura.

Početak drugog dijela 1990-ih godina različite društvene znanosti, naročito kao rezultat unutrašnjeg razvoja društvenih znanosti (cultural studies) – ali i na utjecaj kritike političke filozofije multikulturalizma – „način govora” i tematika multikulturalne pedagogije se također promijenila. Ranije tumačenje kulture u obrazovnom diskursu se također diferenciralo, njen opseg se proširio na šira područja života. Interkulturalna pedagogija ne smatra teškoće društvene i školske integracije problemima manjina, već je smatra općem, kulturnom, socijalnom, obrazovnom pitanju, koji se tiče većine i manjine, a za njihovo rješenje potrebno je izraditi odgovarajuće teoretske okvire i potreban je trud više vrsta disciplina. [4]

Gore navedeno koristi i Europsko vijeće za vlastite djelatnosti u obrazovanju, u čijem fokusu stoji demokracija, ljudska prava i zakonitost, zatim prevencija kršenja ljudskih prava. Prema tome obrazovanje sve više služi, kao štit protiv nasilja, rasizma, krajnosti, ksenofobije, diskriminacije i netolerancije.

[3] Furray R. Katalin: A multikulturális/interkulturális nevelésről. Iskolakultúra, 2003
http://real.mtak.hu/60616/1/EPA00011_iskolakultura_2003_06_07_018-026.pdf

[4] Furray R. Katalin: A multikulturális/interkulturális nevelésről. Iskolakultúra, 2003
http://real.mtak.hu/60616/1/EPA00011_iskolakultura_2003_06_07_018-026.pdf

Ovo saznanje ogleda se u dokumentu Europskog vijeća o Odgoju za demokratsko građanstvo i o Odgoju za ljudska prava, koju je 47 država članica organizacije prihvatilo u okviru ponude broj CM/Rec(2010)7. Dokument je rezultat višegodišnje široke konzultacije, nije obavezujuća, međutim njegove važne reference mogu poslužiti kao osnova svima onima koji se bave predavanjem aktivnog državljanstva i ljudskih prava. [5]

Po Europskom vijeću multikulturalizam je jedna vrsta pristupa, dok kulturalna raznolikost i multikulturalizam odnosi se na tu empirijsku činjenicu, da na jednom datom terenu i unutar datog društvenog organa postoje razne kulture, i one mogu uticati jedno na druge. Umjesto pojma interkulturalnosti određuju definiciju dijaloga između kultura (intercultural dialogue): „Dijalog između kultura: razmjena otvorenog mišljenja i uz poštovanje mišljenja druge strane se ostvaruje među pojedincima ili skupinama, koji raspolažu različitim etničkom, kulturnom, vjerskom i jezičkom pozadinom, odnosno nasljeđem, čija osnova je međusobno razumijevanje i poštovanje... To se odnosi na svaki nivo: prema tome unutar društva, između europskih društava, zatim također na dijalog između Europe i drugih dijelova svijeta.“ Prema tome i u Europi pod pojmom interkulturalizma se obično podrazumijeva interakcija između društvenih skupina, a dok se pod pojmom multikulturalizma podrazumijeva struktura društva.[6]

U isto vrijeme današnji Europski smjerovi interkulturalnog obrazovanja su zajednički po tome, što naglašavaju, da interkulturalnost znači tok, čiji je cilj povećanje međusobnog razumijevanja i prihvaćanja između učenika s različitim kulturnim nasljeđem, i da se poboljša školski uspjeh manjinskih učenika i/ili učenika migranata, koji raspolažu drugačijim kulturnim nasljeđem od većine ostalih. Interkulturalno obrazovanje pomaže u suradnji između različitih društvenih skupina u razvijanju pristupa pojedincu, razvijanju referentnih okvira da način rješavanja sukoba bude pravedan i putem pregovora. Na ovakav način se dodiruju ljudska prava s odgojem za demokraciju i s ciljevima poddisciplina zvane Građansko obrazovanje. U međuvremenu proširile su se i teoretski okviri interkulturalnog obrazovanja i teme ispitivanja, postale su interdisciplinarne. Disciplina u razvoju je sve više ovih tema smjestila u fokus one koje ranije interkulturalno obrazovanje nije obuhvatilo, te ujedno i promijenilo „ciljnu skupinu“: ne samo fokus na manjine već pedagogija, koja odgovara novim potrebama multikulturalnih društava.[7]

[1] Nationality rights - Nationality self-governments. Infojegyzet 2017/19.

https://www.parlament.hu/documents/10181/1202209/Infojegyzet_2017_19_nemzetisegi_onkormanyzatok.pdf/19350a97-ecef-4b87-ade5-06811626ba43

[5] Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education

<https://rm.coe.int/1680487827>

[6] Katalin Forray R.: On multicultural/intercultural education. School Culture, 2003

http://real.mtak.hu/60616/1/EPA00011_iskolakultura_2003_06_07_018-026.pdf

[7] Cs. Erzsébet Czachesz. School Culture, 2007

http://pedagoguskepzes.elte.hu/images/anyagok/ii3/27_interkulturalis_mutikulturalis_oktatas_alapjai.pdf

PLAN NASTAVNOG SATA: U LABIRINTU NACIONALNIH STEREOTIPA

VJEŽBA: STRANCI O NAMA

Uzrast skupine: viši razredi u osnovnoj školi, gimnazija

Sredstva: mali filmovi, pametna ploča, tableti/laptopi po skupinama, flipchart papir, flomaster

Vremenski okvir: 45 minuta

Koraci:

1. Učenici tijekom vježbe analiziraju filmove i spotove. U prvom dijelu vježbe razgovaramo o sljedećim pitanjima: kakvu sliku stranci imaju o našoj državi na osnovu filmova, i kako se ta slika uklapa u realnost kako mi vidimo nas?

2. Oblikujemo skupine od po 3-4 osobe, i svakoj skupini podijelimo po jedan film od onih, koji se nalaze na linkovima. Zamolimo učenike, da pogledaju do kraja videa, i u malim grupama neka ih analiziraju, oblikuju mišljenje na osnovu sljedećih aspekata:

- informacije: kakvu sliku daju videa o našoj državi, koje su one glavne informacije, koje su prikazane, ima li bilo što, što je izostalo ili bi mijenjali u slučaju da su u prilici da oni prave film?
- osjećaji: kakve osjećaje je probudio u njima film, jesu li se mogli poistovjetiti njime, da li ih osjećaju ponos? Ima li nečega, što smatraju uvredljivim?

3. Predstavimo učenicima aplikaciju Padlet. Pomoću njega svaka grupa može raditi u isto vrijeme. Dodijeljena videa treba da dodaju na Padlet aplikaciju, koju su oni napravili, i zamolimo učenike, da kao završetak naprave zaključak u vidu upisa na ovoj platformi o njihovim formiranim mišljenjima na osnovu ranije zadanih uputa.

4. Ako su gotovi s analizom, zamolimo skupine, da se predstave.

5. Tijekom obrade pričajmo i o tome, tko kakav doživljaj ima u vezi toga, da kakvo mišljenje imaju stranci o Mađarima, kakve osjećaje bude u nama. Pitajmo ih da formuliraju slično mišljenje u vezi druge nacionalnosti.

6. Što misle kako utiču na nas nedostaci informacije, generalizacija, prethodni negativni ili pozitivni doživljaji u formiranju mišljenja. Objasnimo pojam kategorizacije i stereotipije i proces oblikovanja predrasuda, govorimo i o njihovim opasnostima.

- Geography Now! Mađarska
<https://www.youtube.com/watch?v=omx66rFK5yM>
- Više od 10 iznenađujućih stvari o Mađarskoj
<https://www.youtube.com/watch?v=XiU5jBIV1fc>
- Hungary of Potential
<https://www.youtube.com/watch?v=Hmz8Ni9zO4M>
- WOW HUNGARY 1
<https://www.youtube.com/watch?v=8MEIFf2-Ehl>
- Kaži jedno dobro mjesto, nađi jedno još bolje! Mađarska te čeka
<https://www.youtube.com/watch?v=lkelhdj7KIA>
- HUNGARY IMAGE FILM 2015 FINAL
<https://www.youtube.com/watch?v=3rSt0oUQkY4>
- Mađarska te čeka – Supercut
<https://www.youtube.com/watch?v=1B1vURJz3IE>
- Novi slikovni film Mađarske 2018
<https://www.youtube.com/watch?v=8ZNJ5LoJ2DA>

PLAN NASTAVNOG SATA: RAZNOLIKI PEČUH I BARANJA

VJEŽBA: RAD SAKUPLJANJA S OBZIROM NA NACIONALNE RAZNOLIKOSTI I ZNAMENITOSTI NASELJA/REGIONA VEZANO ZA INTERAKTIVNU MAPU

Uzrast skupine: viši razredi u osnovnoj školi, gimnazija

Sredstva: kratki filmovi, pametna ploča, tableti/laptopi po skupinama, papir A4, flomaster

Vremenski okvir: 45 minuta

Koraci:

1. Kao uvod, pitajmo učenike koje su nacionalnosti njihovi preci. Što misle, koliko nacionalnosti živi u Baranji? Na koji se način ispoljava nacionalna pripadnost u svakodnevnici i u pogledu praznika? Pojasnimo pojam nacije, nacionalnosti i državljanstva.
2. U sljedećem koraku recimo učenicima, da ćemo obaviti istraživački rad vezano za interaktivnu mapu u vezi nacionalnosti Pečuha i/ili Baranje i u vezi cijele zajednice naselja, običaja, tradicije, arhitekture. Tijekom zadatka od pomoći će im obitelj ali i na satima usvojeno znanje, te mogu koristiti i internet.
3. Oblikujmo grupe po 3-4 osobe. Kažimo, da u sljedećoj temi treba da se radi istraživanje: zgrada/arhitekture, umjetnost, kulturne tradicije. Među malim skupinama podijelimo teme.
4. Kao inspiraciju koristimo videa koji se najbolje tiču naših izbora. Zamolimo učenike, da skiciraju, ako u videu primijete nešto značajno što se veže za njihovu temu (nije sigurno da će svi naći nešto u vezi svoje teme.)
5. Zatim podijelimo tablete/laptobe po malim skupinama, i zamolimo učenike, da sakupe 5 takve osoba ili stvari, koje se tiču njihove teme.
6. Zatim zamolimo male skupine, da izaberu jedan element iz svoje zbirke, u vezi čega bi željeli da traže detaljnije informacije.
7. Prije napravimo jednu platformu za sakupljanje pomoću Google Drive obrasca. To napravimo na satu.

Prateći instrukcije platforme, zahtijevajmo sljedeće od njih:

- Predstave tekst

Taj tekst će se pojaviti, ako na mapi neko klikne na to mjesto.

- Videolink

Ako na You Tube-u ili bilo kojem serveru videa postoji videomaterijal, koji predstavlja mjesto i dopunjuje gore navedeni tekst.

- Slika

Ova slika će se pojaviti, kada kliknete na mjesto.

8. Učenike zamolimo, da potraže na internetu osobu ili stvar, i neka sakupe što više informacija. Uz pomoć njihovog nastavnika neka sačuvaju pronađeni materijal, a zatim neka predstave razredu. U slučaju, da njihovo informatičko znanje još ne omogućava gore navedeno, tada je potrebna i pomoć prosvjetnog radnika.

9. Korištenjem prikupljenog materijala stvaramo osobnu Google mapu razreda.

Baranja

- Baranja rudnik blaga

<http://kincsesbaranya.hu/imazsfilml>

- Slikoviti film o Mađarskoj od južne Transdanubije

<https://www.youtube.com/watch?v=9TtWj6250vl>

Pečuh

- PÉCS AKTUÁL X – OFFICIAL HD VIDEO (c) Punnany Massif & AM:PM Music

https://www.youtube.com/watch?v=Qroykq7xuWg&fbclid=IwAR0yXoV6D53CXc22AOTulYEeNltn2Bx33k8usDJrEcUWwqu_OoK8zKp6mco&app=desktop

[v=Qroykq7xuWg&fbclid=IwAR0yXoV6D53CXc22AOTulYEeNltn2Bx33k8usDJrEcUWwqu_OoK8zKp6mco&app=desktop](https://www.youtube.com/watch?v=Qroykq7xuWg&fbclid=IwAR0yXoV6D53CXc22AOTulYEeNltn2Bx33k8usDJrEcUWwqu_OoK8zKp6mco&app=desktop)

- Slikoviti film s daskom

<https://www.bama.hu/kozelet/deszkasoke-lett-a-legjobb-pecsi-imazsfilml-533269/>

- Zato obožavamo PEČUH!

<https://www.youtube.com/watch?v=rajhaAlA3bQ>

- Pečuh, Hungary – by Mavic Air 2

<https://www.youtube.com/watch?v=O3899VEgli4s>

PLAN NASTAVNOG ČASA: NAŠA PRIČA

DIGITALNO PREPRIČAVANJE PRIČEÓ

Uzrast skupine: gimnazija

Sredstva: pametna ploča, tableti/laptopi po grupama, pametni telefon/kamera, papir A4, flomaster, program za obradu

Vremenski okvir: 6 x 45 minuta

Digitalno pripovijedanje je metoda, koja pomaže u formuliranju naših priča, i njihovo prikazivanje pomoću slika. Pomaže da upoznamo same sebe i druge, a potom razvija našu sposobnost samo izražavanja, i kompetenciju produktivnosti, te našu kreativnost. Pripovjedač sakuplja slike u vezi svoje priče, koje zatim sa svojim glasom prepričavajući prikazuje u jednom kratkom filmu otprilike dvije minute.

Koraci:

1. Za uvod prikažimo metodu digitalnog pripovijedanja. Za to možemo koristiti opis priručnika, videa. Zamolimo učenike, da na internetu traže videa, koja njima mogu biti zanimljiva, i par njih pogledajmo. Skupa rezimirajmo najbitnije elemente metode.
2. Podijelimo razred na male skupine od 3-5 osoba. Zamolimo grupe, da izaberu jednu nacionalnost, čiji članovi žive u regiji. Skupine neka izaberu različite nacije. Kažimo učenicima, da će napraviti jedan mali film s upoznatom metodom.
3. Nakon toga učenici neka traže na internetu kulturu, jezik, poznate ljude, zgrade vezanu za izabranu nacionalnost ... bilo što im je interesantno. Neka prikupe informacije za određenu nacionalnost i u vezi njihove škole, naselja.
4. U okviru narednih sati nastavimo istraživački rad, posjetimo tematski povezane ustanove, izložbe, ili neka uz pomoć prosvjetnih radnika organiziraju susrete s onim osobama, koji žive u njihovom naselju, i koji bi rado pričali priče u vezi njihove nacionalne pripadnosti. Neka snime razgovor, i neka sakupljaju stare fotografije. Mogu praviti i sami fotografije u toku procesa.
5. Održimo oluju ideja, ili pravimo online mapu misli. Neka razmisle o biti njihove priče. Treba napisati tekst njihove priče, što će pročitati i digitalno snimiti. Neka digitaliziraju stare fotografije, i neka izaberu slike, koje će koristiti. Neka naprave story board, uz dijelove teksta treba da prilažu odgovarajuće slike. Tonski materijal i materijal slika treba da postave u jedan program za obradu, treba da ubace zvuk, a zatim treba povezati s materijalom slika, neka naprave i titlovanje.
6. Kao zaključak projekta skupine neka prikažu jedni drugome pripremljena videa.